

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by the Lithuanian League of Canada

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa

A D R E S A S:
7722 GEORGE ST., VILLE LASALLE, MONTREAL 32, P.Q. CANADA

Nr. 1 (247) KAINA 10 ct.

MONTREAL, SAUSIS-JANUARY 3 d.

PRICE 10 ct. XII METAI

TAUTIEČIAI, VISI LIETUVIAI, ATSILIEPDAMI Į VYRIAUSIOJO LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETO KVIETIMĄ — „SUKILKIME PRIEŠ TYLĄ IR KLAS-
TĄ“ — VISI KAIP VIENAS, SIŪSKIME JUNGINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS PILNATIES SUSIRINKIMUI PARYŽIJE SAVO PROTESTUS PRIEŠ RUSIJOS VYKDOMĄ LIETUVOJE GENOCIDĄ IR REIKALAVIMUS IŠLAISVINTI LIETU-
VĄ. KAS KITAIP NEMOKA, RAŠYKIME VISI LIETUVISKAI RAŠYKIME TRUM-
PAI IR AIŠKIAI, BET BŪTINAI VISI RAŠYKIME IR UŽTVINDINKIME JUNG-
TINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS PILNATIES PREZIDIJUMĄ SAVO PASISAKY-
MAIS PRIEŠ KRUVINĄJĄ BOLŠEVIKINĮ REŽIMĄ.

Laiškams siųsti adresas: Mr. Luis Pandilla Nervo, Palais Chaillot, Paris, France, arba
tuo pačiu adresu, bet JTO gen. sekretoriaus Trygve Lie vardu.

KOMUNISTAI ŠAUDO DARBININKUS

SAVAITINĖ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Naujuosius Metus sutinkame
baisiomis žiniomis, kurias sukū-
rė „taikos apaštalai“ — komu-
nistai.

Vengrijos komunistinė val-
džia sušaudė 80 angliakau-
sių už streikavimą.

Vengrijos angliakasiai strei-
kavo, reikalaudami žmoniškės-
nių darbo sąlygų ir geresnio at-
lyginimo už darbą. Komunistai
jiems davė... kulčių. Visi
sušaudytieji buvo paguldyti
kasyklų aikštėje, kad pasižiūrė-
tų kiti darbininkai ir įsitikintų,
kad Maskvos režimas straičių
neleidžia.

Rumunijos komunistinė
valdžia sušaudė 4 sugri-
žusius į Rumuniją rumunus,
kurie buvo apkaltinti kaip Ame-
rikos šnipai. Taip sovietai pri-
ima sugrįžtančius savo pilie-
čius. Žmonių likimas už ge-
iežinės uždangos yra toks pas-
tovus, kaip musų, kurioms pa-
kabintas liptukas.

Komunistinis kriminalas kar-
tojamas kasdien. Ir šiomis die-
nomis Jugoslavijos valdžia ap-
kaltino Vengrijos valdžią, kad
Vengrijos valdžia jėga pa-
grobė salą Muros upėje ir
ten išlaipino savo jėgas.

Tie „taikos apaštalai“ niekaip
nesutinka Austrijai duoti lais-
vę ir taiką. Keturių didžiųjų
komisija susirinko jau 269 po-
sėdžio, kuriame deramasi dėl
Austrijos taikos sutarties. Ru-
sija nesutinka išvesti iš Austri-
jos savo kariuomenės.

Kiekvieną dieną komunistai
krečia vis naujus pokštus.
Taip, jie pasigrobė paklydu-
sius JAV lėktuvus ir juos iš-
laikė ligšiol, kaltindami šnipi-
nėjimu. Pagaliau pareiškė,
kad už 120.000 dolerių grą-
žins.

JAV valdžia sumokėjo šan-
tazinius pinigus ir atgavo
lėktuvus,

bet už tai uždarė Vengrijos kon-
sulatus New Yorke ir Clevelan-
de. Achesonas ta proga parei-
škė, kad su šantažistais geriau
neturėti jokių santykių.

Tokiu būdu vis trūksta lais-
vojo pasaulio saitai su sovieti-
niu, ypač kad Amerika neduos
vizų, norintiems vykti į Veng-
riją.

Reikia pridėti, kad atbulą
medalio pusę naujametiniuose
sveikinimuose parodė ir Ti-
to, patardamas savo tautiečiams
nesibijoti sovietų provokacijų,
nes Jugoslavijos saitai su va-
karų pasauliu vis daugiau ešą
stiprėja.

Suminėta, kad
Churchilis jau atvyko į
Washingtoną ir tariausi su
prezidentu Trumanu.

Jis taip pat kalbės JAV kong-
rese.
Maskvos radijas pranešė,

kad sausio 1 d. Rusijoje mirė
buvęs Rusijos užsienio reikalių
komisaras Litvinovas, sulau-
kęs 75 metų amžiaus.

Litvinomas buvo taikos ir
sugyvenimo su vakarais šali-
ninkas, todėl kai Stalinas pa-
suko į draugystę su Hitleriu,
Litvinovas buvo pašalintas iš
užsienio reikalų vedimo ir jo
vieton paskirtas ištikimas Sta-
lino valios vykdytojas Moloto-
vas. Kai 1939 m. nutūkio
Maskvoje vykusios derybos su
D. Britanija ir Prancūzija, Lit-

vinovas sušaudė 80 angliakau-
sių už streikavimą.

Atšauktas plieno pramonės
darbininkų streikas.

Ilgokas laikas vyko plieno
pramonės unijos aukštų parei-
gūnų pasitarimas su fabrika-
tais dėl darbininkams uždarbių
pakėlimo. Nesutarant, uni-
ja grąšino skelbti streiką, pra-
dedant Naujų Metų dieną, bet
išsikūš prez. Trumanui uni-
ja paskelbė streiko neskelbsianti.
Šis reikalas yra atiduotas spres-
ti specialiai trečiųjų komisijai.

Vienas milijonas žmonių žuvo
eismo nelaimėse.

Oficialūs duomenys sako,
kad Amerikoje kas trečiam
žmogui tenka vienas automobi-
lis ir nuo tokios jų gausybės
judėjimu sausakimšai užpildy-
tos gatvės, autostrados ir visi
keliai. Pasėkoje įvyksta daž-
nos auto eismo nelaimės. Ame-
rikoje nuo pirmojo automobi-
lio išradimo — 1899 m. iki
1951 m. gruodžio m. 21 d. žu-
vo lygiai vienas milijonas žmo-
nių. Šis skaičius yra pusė di-
desnis nei Amerika ligšiol ka-
ruose yra praradusi žmonių.

Amerikiečiai piktinasi
komunistais.

Valstybės Departamento pra-
nešimas apie esančius š. Kore-
jos komunistų stovyklose, dau-
gelį nudžiugino, kad jų artime
ji tebėra gyvi. Tačiau labai di-
delio skaičiaus komunistai ne-
pranešė, kas yra atsitikę su pa-
laisvų amerikiečių belaisviais, nes juos jau yra iš-
žudę. Viešoji amerikiečių nuo-
monė komunistus labai smer-
kia. Neleidimas Tarpt. Raudo-
nojo Kryžiaus atstovams ap-
lankyti komunistų laikomų be-
laisvių stovyklų, tas nuotaikas
dar labiau dylina.

Šiurpi nelaimė anglies
kasykloje.

Gruodžio m. 21 d. West
Frankfort, Illinois valstijoje,
anglies kasykloje užsidegus
gazams įvyko didelis sprogi-
mas. Užgriuvo apie 270 dar-
bininkų. Po skubių ir inten-ry:

žinios iš Lietuvos

VILNIAUS RADIJĄ KLAUSANT.

Kas veikiama advento metu.

Krinčino apylinkė paskaito-
se aiškino mokslo ir religijos
nesutinkamumą. Anykščių raj.
kolchozininkai, sekdami kalva-
rijiečių nutarimą, gruodžio 12
d. rytą Vilniaus radijo bango-
mis vežė gyvuliams pašarus;
panašūs darbai užvirė bene vi-
suose kolchozuose. (Kaip ži-
noma, pereitą pavasarį kovo
mėnesį dėl pašarų stokos gy-
vulius išvarė į laukus). Maže-
kių raj. Šviesos Kelio laiškinin-
kė Ald. Mažonaitė išplatino
163 egz. „Ivairių laikraščių“. Moks-
lų akademijos darbuoto-
jas J. Umbrasas gruodžio 16 d.
liaudies teisėjų ir tarėjų rinki-
muose norėjo balsuoti už Ma-
tušovą (Vilniuje). Šakiuose
agitatoriai Zabiela, Stulgys ir
Lukštaraitytė ir dar keli šim-
tai vertė balsuoti už Vyt. Žu-
ką. Žukas vokiečių okupacijos
metu partizanavo, vėliau su
ginklu rankoj kovėsi prie Odė-
rio ir Elbės. Klaipėdoj Os-
trovskaja dirigavo vaikų choro
koncertui. Molėtų raj. Mičiū-
rino kolchoze baliai. Mažeikie

čiai — Užkoraitytė, Semeta ir
Savičius — nežino kur dėti gau-
tą, pereinamąją raudo vėliavą.
Pabaisko kolchozininkai pagei-
dauja groti Čaikovskio kūri-
nius, Žemelio rinkiminės apy-
linkės pirmininkas Tamulaitis
pageidauja „lietuvių liaudies“
dainos „Mes už Staliną ir tai-
ką“. Dūkšto mokytojai Andre-
jauskui patinka „Zolotaja
Maskva“. Teisės fakulteto
studentas Gurauskas perėjo iš
socializmo į komunizmą. Nusip-
elnusiai artistei Staškevičiū-
tei radijas pagrojo Dunajevs-
kio maršą. Jei kas pageidauja
išpildoma ir Maironio „Kur ly-
gūs laukai“.

Ko negalima pageidauti

Galima pageidauti visas „res-
publikose“ dainuojamas dainas
— radijas atliks, galima ir vi-
sai nepageidauti — radijas pats
nukals pageidavimus išstisų grų-
pių, bet sekantį posmelį į kol-
chozus suvaryti lietuviai, pasi-
slepę nuo brauningu ginkluoto
kolchozo pirmininko, vien nuo
šaliau išdrįsta užvesti:

Kur žuvo partizanai, ten rožės
žydės,
kur žuvo stribokėliai — ten
velniai šokinės.

Nepaprastai darbinga
Tarabildienė.

Klaipėdoj įvyko dail. Tara-
bildienės 1945 — 1950 kūrinių
apžvalginė paroda. Iš 300 gra-
fikos ir skulptūros darbų lab-
iausiai išsiskyrė „generalisimo“
bareljefas. Nepaprasto dēmo-
sio verti ir „Pirmieji iš rytų“.
„Pionierius“ ir „Išlaisvintas“.
Kaikuriuos dailininkės darbus
pasiėmė sau Maskvos ir Kije-
vo muziejai.

Dailininkai Buračas ir Petra-
vičius savo kūrybą daugiausia
pašvėndia „lietuviškiems“ kol-
chozams. Jaunieji menininkai
įkvėpimą semia iš istorinių re-
voliucijos įvykių. Šavickas „na
bolšom polotinie izobrazil Mic-
kevičius-Kapsukas ir Eiduke
vičius“.

Pilypaitis baigė
„Keturių komunarų“ sušaudy-
mą. Tamulis, Ivanauskas ir
Dovydatis temų įvėžio nudris
kusiuose kolchozuose. Esteti-
niu požiūriu nebloga tema kol-
chozo pirmininkas, nes mēne-
siui gauna 1000 rublių ir neblo-
gai atrodo. Brigadyrius kiek
aušpės, nes turi atlikti pusę
darbo normos ir į mėnesį te-
gauna 400 rublių. Paprastą
kolchozininką reikalauji po-
zuoti būtų kontrevoliucinis
žingsnis: jam juk reikia skubė-
ti kuo daugiau darbadienių at-
likti, kurių pusę tenka „pado-
vanoti“ šlovingiausiai valdžiai.

Kolchozo piemuo — tema neat-
mestina. Jis gauna už 21 arkl-
lio ar karvės per dieną ganymą
pusę darbadienio, taip kad pie-
meniui vakare dar vos pietūs,
laiko yra. Bet vaizdo fonui
tuomet patartina nenaudoti sti-
penų arklių, bet mobilizacijos
punkto arklius, kurie nesunku
rasti kiekvienam kolchoze.

Socialistų internacionalas
pasisako už Europos gynimo ka-
riuomenę ir nusiginklavimą.
Konferencijoje dalyvavo ir Lie-
tuvos socialdemokratai.

Ryt. Vokietijojej komunis-
tinė valdžia stato Nauene, ne-
toli Berlyno, galingą radijo sto-
tį komunistinei propagandai į
Vakarų sūdeisti.

VLIKO NAUJIENOS

ORO PASTU IS TREMTIES

Po lapkričio 17 d. penkių
prieš penkis atsistojimo, VLI-
Kui nebeliko kitos išeities kaip
tikėtai poilsis. Ir VLIKas ilsi-
si. Jam dabar tenka atnarplo-
ti tas rezgyns, kurį surezgė
vienos srovės penkiukė. Įdo-
mu, kad ligšiol ji tyli. Ar pa-
tenkinta, ar neranda dar išeit-
ties kelių?

Tokia VLIKe susidariusi ne-
maloni būseną slėgia ne ji vie-
nų ir ne vien tų grupę, kuri
prie to privedė, bet ir visus, vi-
same sviete esančius lietuvius,
iš kurių, kaip teko patirti, yra
gaunama nusiskundimų, protes-
tų ir siūlymų reformuotis.

Bet, kiek galima patirti, vis-
dėto VLIKas susirūpinęs jau
priebrendusiomis reformomis.
Paaškęjus, kad toliau taip bu-
ti negalima, kyla visokių pro-
jektų. Galvojama apie rimtas
ir dideles reformas, kurių ta-
čiau jie patys bijo? Iš VLIKo
aplinkumos teko išgirsti, kad
esanti galima net viršūnių kri-
zė. Girdėti jau ir apie įjeko-
mus tam kandidatams Romoje ir
Kanadoje.

Iš antros pusės, esą projek-
tuojama padaryti gilesnių VLI-
Ko reformų ta prasme, kad bū-
tų grįžtama į pačio VLIKo kon-
centraciją, kuri savo laiku bu-
vo išsklaidyta sudarant Vyk-
domąją Tarybą. Praktika, esą,
parodžiusi, kad šis organas ne-
sąs savarankiškas ir sudaręs
tūlą tartum kliuvinį. Todėl
Vykdomosios Tarybos funkci-
jas esą geriau atliktų VLIKo
prezidiumas, kurį sudarytų pen-
kiukė: KD, LTS, LVLS, LS
DP ir MLT. Atrodo, kad toks
persitvarkymas būtų prasmin-
gesnis. Bet tai vis tikėtai dar
nedrąsios žinios apie reformų
gairių zondavimą.

Savotiška problema susida-
ro su Mažosios Lietuvos Tary-
bos dalyvavimu. Kaip jau Elita
paskelbė, Miunchene įvykęs
MLT posėdis pasisakė palai-
kęs savo pretenziją būti pilna-
teisiu VLIKo nariu. Bet jos
atstovas Vykdomoje Taryboje
esąs kitokios nuomonės. Esą,
jam įėjus į VLIKą, tektų lyg
ir teisėjo rolė tarp dviejų pen-
kiukių. Jis gi esą vengias rim-
tos atsakomybės. Tai jau su-
sitaras kliuvinys, prieštarin-
gas MLT nusistatymui. Bet,
vėl gi, esą tas atstovas mielai
įeitų padarius gilesnes VLIKo
reformas, kurios pakeistų jo
struktūrą, bet tas jau yra nepa-
lyginamai sunkiau padaryti,
nors pasiūlymų VLIKas turis
gana daug.

Pakartotinai yra iškiles dar
vieno atstovavimo klausimas,
nes anksčiau pasiūlytas kan-
didatas, neatvykęs į jam, atkri-
to. Bet tai jau palyginti smulk-
mena.

Persitvarkęs VLIKas tikisi
persikelti į Paryžių ir ten jau
rimčiau imtis darbo. Gal atida-
rius savo įstaigą, tikrai darbas
geriau sektųsi, nes Pfullingeno
užsidarymas verčia visus „virti
savo syvuose“ ir, gal, dėl to
„skęsti smulkmenose“.

Norėtusi, kad VLIKas pa-
galiau išgyventų aklavosį ir
rimtai susitvarkęs vykdytų tą
uždavinį, kuriam jis yra skir-
tas. (hlj).

Naujo NL linotypo fondo vajas

NUaujo linotypo fondo vajas. Stp. Kęsgaila, Montrealis 10,-

Spaudos Bendrovės „Nepri-
klausoma Lietuva“ akcininkų
susirinkime buvo iškelta min-
tis, kad norint savarankiškai gy-
vuoti ir pačiai sau kurti egzis-
tenciją, reikia plėstis — įsi-
gyti mašinų ir pirmoje eilėje —

įsigyti naują linotipą. Naujujį 1952 metų progą
pirmieji tam tikslui nupirko še

— Australija pardavė vilnų
už 636 mil. svarų, o prieš me-
tus, per tą patį laiką, tik už
286 mil. svarų.

* Numatyta suregistruoti vi-
sus Australijoje gyvenančius
lietuvius, užvedant tam tikslui
kartoteką. ALB statusas yra
taip pat galutinai paruoštas.

Sp. b-vė NL.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius: Jonas Kardelis
Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: HEmlock 7920.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje \$ 5.00 Canada \$ 5.00
Amerika ir P. Amerika \$ 5.50 America & S. America \$ 5.50
Visur kitur \$ 6.00 Other Countries \$ 6.00
Teksto eilutė ct. 0.15 Pajieškojimų kaina .. \$ 1.00
Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

NAUJUS METUS PRADEDANT

Dažnai girdime žmones teigiant, kad „gyvenimas susideda iš smulkmenų“. Tai yra tik teisinga, kiek yra išsprendę ir sutvarkę stambieji reikalai. Kai stambmenos yra tvarkoje, gauna rupintis ir smulkmenoms, be kurių gyvenimas tikrai neįmanomas ir neįsivaizduojamas. Ir juo žmonių civilizacija yra aukštesnė, juo tų smulkmenų atsiranda vis daugiau, todėl tie patys žmonės tapę labai teisingai pastebi, kad kartais „smulkmenose paslęsta“.

Kalbant apie save — spaudą, tenka visada turėti prieš akis šitas pavojus ir sugebėti išvengti taip, kad stambmenos turėtų joms vertą vietą ir kad nebūtų užmirštos ir smulkmenos, kurios pasitaiko kiekviename gyvenimo žingsnyje ir kurios negali būti apeinamos.

Kalbant apie stambmenas, mums, Kanadoje esantiems lietuviams, kaip lietuvių tautos žmoniems, visų pirma turi rūpėti tautiniai reikalai, kurie mus jungia į lietuvišką bendruomenę ir pagrindiniai mūsų tautos tikslai bei siekliai. Mums tai yra stambmenos, tai yra mūsų demesio centre. Bet ne vien mūsų, nes tai drauge yra ir tarptautinių klausimų dalis, kuria domisi ir seka visa sąmoningoji žmonija. Įvestiniu sakiniu norisi pabrėžti, kad šie klausimai visai žmonijai rūpi nežiūrint tautinių, religinių ir kitokių žmonių besireiškiančių skirtumų. Mums, kalbant apie sąmoningus lietuvius, — rupi, kad pasaulyje būtų veikminga objektyvi tiesa ir tvirta moralė. Šiuos klausimus todėl reikia kelti, kad tarptautiniuose santykiuose ir objektyvioji tiesa ir tvirta moralė, deja, dar nėra viešpatijanti. Ligšiol vis dar fiziškai galingesnis ir brutalesnis tebėra ir teisingesnis. Nors dorieji žmonijos nariai labai baid dėl tiesos ir doros kovoją, nors savo mase dauguma žmonijos tam pritaria, bet žininė jėga vis dar gauna viršų ir viešpatauja.

Kadangi taip yra, kad skriaudžiamasis, kuris dažniausia es ti mažas ir silpnas, geriausia jaučia skriaudą ir neteisybę, tai ir mes, lietuviai, kaip vieni iš mažųjų, labai gerai jaučiame skriaudą, todėl ir negalime uel jos nepasisakyti.

Ir „Nepriklausoma Lietuva“ šį savo uždavinį barą turi pirmoje eilėje. Šia prasme Nepriklausomos Lietuvos ministerio Vokietijoje p. Kazio Škirpos gana išsamus rašinys, nušviečia vieną lietuvių tautos kovų už savo teises tarpsnelį, yra pozityvus įnašas į mūsų uždavinį praėjusiais metais vykdymą. Tenka apgailestauti, kad ir ši, bendrai imant, gana nuosaikų faktų išdėstymą ir nušviečias vieną lietuvių tautos kovą, kuris imamas nagrinėti iš asmeniškios kėrtės matymo.

Šiame bare šiais 1952 metais, „NL“, manydama, kad Lietuvos ir kitų pavergtų (nesvarbu kieno pavergtų) tautų teisingas bylos išsprendimas labai pasitarnautų ir teisybei ir moralei, ją laiko principinio svarbumo reikalu. Kadangi tai bylai vesti lietuvių yra sutartas Vyriausios Lietuvos Išlaisvinimo komitetas (VLIK-as), tai jis, atidėjęs į šalį partinius ir srovinius reikalus (kaip smulkmenas), vien to didžiojo Tautos tikslu siekdamas, turi rimtai ir vieningai rūpintis Lietuvos bylos reikalais.

Vienos partijos veto prieš penkias ir didžiausia nesąmonė, niekur demokratiname pasaulyje nepapraktikuojama. Kadangi ši nesąmonė sudaro pagrindinę VLIKo neveiklumo, atsidūrusio tiesiog aklastovy, priežastį, tai prieš ją ir pasisakoma. Ir VLIKą mes nuoširdžiai pagerbsime, jeigu ji išeis iš šio aklastovio, suderins savo veiksmus su Nepriklausomos Lietuvos Diplomatu veikla, be kurios jis, — ir tai pasakykite tiems, kurie to nežino, — daugely atvejų būtų visiškai bejėgis, — suderins su LE Lietuvių Grupės ir Mažosios Lietuvos Tarybos veikla ir, be to, sujungs vieningai akcijai visas lietuviškas jėgas. Kol tas nebus atsiektas, „NL“ nebijos ir nevens pasakyti apie jį atvirą tiesos šodį, nors tas žodis kai kam galės ir nepatikti. Objektyvi tiesa ir nezaiojama moralė yra privaloma visų pirma vadovaujantiems veiksnams, o ne atvirksčiai.

Šiame bare šiais naujaisiais metais jau yra paruošti du labai rimti rašiniai — studijos, liečiančios pagrindinius lietuvių tautos uždavinius — Lietuvos sienų ir Lietuvos žemės ūkio reikalus.

Skaitytojai jau žino, kad artinantis pagrindiniams Europos persitvarkymo įvykiams, yra labai aktualus valstybių sienų klausimas, kuris, beje, ir mūsų spaudoje jau ne kartą buvo paliečiamas, bet vis gana atsitiktinai. Dabar „Nepriklausoma Lietuva“ šiuo klausimu duos platų, išsamų ir faktais bei dokumentais pamatuotą rašinį — studiją, kuris kiekvienam lietuviui yra neabejotinai įdomus ir svarbus. Kaip žinoma, tūli lietuviškieji veiksniai yra sudarę specialią komisiją — išsiaiškinti atkursimos Lietuvos sienas. Bet visuomenėje tuo klausimu nėra vieningos nuomonės, — todėl „NL“ duos studiją, dėl kurios galės pasisakyti visi argumentų turį lietuvių.

Antras labai rimtas klausimas, kuris negali nerūpėti visiems lietuviams, yra žemės ūkio klausimas, kuris Lietuvai turi pagrindinės prasmės, nes apie 60 proc. Lietuvos gyventojų ligšiol tebegyvena iš žemės ūkio. Svarbu dar tai, kad studija pagrįsta pačiais paskutiniaisiais duomenimis, gautais specialiais keliais iš dabartinės Lietuvos. Žodžiu, ši studija, turi naujaujų žinių iš dabartinės Lietuvos, kurioje įvykdytas ne tikta ūkininkų suvaymas į kolchozus, bet jau ir kolchozų sustabinimas.

Šių klausimų įkandin eina Kanados lietuvių Bendruomenės reikalas, kuriam „NL“ visą laiką objektyviai dirba ir tar nauja. Nebūdama kurios nors vienos partijos laikraštis, kokios yra „Tėviškės Žiburiai“, „Nepriklausoma Lietuva“ ir ateityje nespekuliuos tūlos dalykų tautiečių mėgiamu opozicingu KLB-LOKui ir visada ne tikta informuos, bet ir pasakys atvirą tiesos žodį visiems, kas bandys tuo svarbiu reikalu spekuliuoti.

Kas smulkmenos — yra kasdieninės mūsų gyvenimo dalys. Mes jas tenkiname tiek, kiek pasitarnauja mielieji mūsų bendradarbiai. Už tai jiems didelė padėka. Labai prašome nuo naujų metų daugiau tautiečių iš visų lietuviškųjų kolumų įsijungti į bendradarbiavimą. Būsime dėkingi už kiekvieną žinią, kiekvieną raštą. Labai svarbi sritis — darbo, ku-

Min. S. Lozoraitis išbuvo Paryžiuje dvi savaites. P. Lozoraitis rado čia daugelį pažįstamų iš Ženevos konferencijų laikų ir iš ketvirtosios JTO sesijos posėdžių, įvykusių užprieš New York, kuriuose taip pat p. Lozoraitis lankėsi.

JTO sekretoriatas p. Lozoraitiui išdavė kvietimą, kaip diplomatu, dalyvauti JTO posėdžiuose. S. Lozoraitis, pasi naudodamas tuo, dalyvavo visoje eilėje plenumo ir komisijų posėdžių.

S. Lozoraitis turėjo svarbių pasikalbėjimų Lietuvos reikalais, įteikė visiems savo buvusiems ir naujiesiems draugams diplomatams dokumentacijos lietuviškais reikalais ir išdėstė mūsų krašto padėtį ir troškimus. P. Lozoraitis per trumpą laiką pavyko turėti pasikalbėjimų su: Švedijos, Graikijos, Turkijos, Libano, Haiti, Bolivijos, Kolubijos ir Čili delegatais.

Iš viso p. Lozoraitis rado labai malonų priėmimą pas visus delegatus, su kuriais teko kalbėtis Lietuvos, kaip ir viso Pabaltijo, klausimais, kurie vakarų politikams yra gerai žinomi. Vakarų pasaulis atydziai seka kiekvieną Nepriklausomos Lietuvos atstovų žingsnį, demarsą ir mūsų bylai tikrai šiandienai reiskia labai daug simpatijos ir pritarimo. Kada mūsų byla viena dieną iš paruošiamojo periodo vakarų pasauliui pasidarys einamųjų darbų klausimu, galima užtikrinti, kad dėka nuolatinių Lietuvos atstovų pastangų tiek Amerikoje, tiek Europoje ji bus svarstoma kaip žinomas dalykas.

Be susitikimo su Vakaru Pasaulio diplomatais ir mūsų gyvybinių reikalų dėstymo, p. Lozoraitis turėjo pasikalbėjimų su JTO gen. sekr. pav. p. Cordier. Pasikalbėjimas lietuvių memorandumus apie Sovietų vykdymus išvežimus iš Lietuvos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Vengrijos, Rumunijos ir Čekoslovakijos. Tuos memorandumus sudaro vienas bendras visų išvardintų valstybių ir septyni memorandumai liečiantieji kiekvieną valstybę atskirai.

Bendrąjį memorandumą pasirašė Lietuvos, Latvijos, Estijos diplomatai ir Lenkijos, Rumunijos Čekoslovakijos ir Vengrijos tautinių komitetų įgalioti atstovai. Lietuvos var du pasirašė Lietuvos Diplomatos Šefas S. Lozoraitis ir Lietuvos atstovas Paryžiuje Dr. S. Bačkis. Prie bendro memorandumo pridėti kiekvienos valstybės atskiri memorandumai ir smulki dokumentacija.

apie padėtį okupuotose kraštuose.

Bendro memorandumo reikalui S. Lozoraitis du kartu posėdžiavo su kitais pasirašiusiais. JTO sekretoriatas pažadėjo p. Lozoraitiui įtraukti tuos memorandumus į JTO plenumo dokumentaciją. Memorandumo išdėstius faktiną la bai tragišką mūsų okupuotame

Panelė ADELĖ JESKUTELYTĖ ir poną ALFONŠĄ BUDRIŪNĄ, sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, nuoširdžiai sveikini ir gražios ateities linkiu. Pranas Laurušonis.

LIETUVIŲ REZISTENCINĖS SANTARVĖS

Pareikšimas Visuomenei

Steigmio aktas.

Klausydami kovojančios Tautos pagalbos šauksmo, vieni pirmųjų savo kuklių įnašų prisidėję prie Tautos vedamos žūtubūtinės kovos, vedami kiekvienam lietuviui atitinkančios, giliai suprastos pareigos bei atsakomybės jausmo Tautai, atidėję į šalį visus politinių pažiūrų skirtumus, mūsų Tautos vedamos didžios ir tragiškos kovos aktyvaizdoje, matydami neatidėliotą reikalą dar glaudžiau burti lietuvių pastangas užsienyje tikslu išlaisvinti Lietuvą, steigiamo užsienyje lietuvių Rezistencinės Santarvės.

Lietuvių Rezistencinės Santarvės uždaviniai:

Visomis pajėgomis dėtis prie Tautos vedamos išlaisvinimo kovos; Remti Lietuvos Respublikos diplomatinis atstovus, jiems ginant Lietuvos Respublikos suverenines teises ir kovojant dėl tų teisių vykdymo atstatymo; Bendradarbiauti su visomis politinėmis institucijomis, kurios veda laisvini mo akciją; Palaikyti ryšį su politiniais sambūriais bei visuomeninėmis organizacijomis, kurios savo veiklą grindžia Lietuvos Nepriklausomybės ir demokratijos idėja.

Lietuvių Rezistencinės Santarvės galutinis tikslas:

Lietuvos išlaisvinimas; Nepriklausomos Lietuvos Respublikos, demokratiniiais pagrindais tvarkomos, atstatymas lietuvių žemėje; Įgyvendinimas Laisvoje Tėvynėje mūsų Tautos karštųjų troškimų ir žmonijos didžiulių idealų: krikščioniškosios moralės, humaniškos meilės žmogaus žmogui, laisvės, teisės ir socialinio teisingumo. Atkovotoje tėvynėje laisvi lietuviai savo žemėje, ap laistytoje jos ištikimų sūnų ir dukrų krauju, sukuris laimingą, šviesų ir tarpų rytojū! Užsienis, 1950 m. rugsėjo 8 d.

Didžios nelaimės ištiktai mūsų šėrininkei

p. ONAI PAKŠTIENEI

dėl vyro

VIKTORO PAKŠCIO

mirties gilią užuojautą reiškia

„Nepriklausoma Lietuva.“ Sp. b-vė

Geram lietuviui ir geram žmogui

VIKTORUI PAKŠČIUI

mirus, gilaus liūdesio prislėgtai jo žmonai

Poniai ONAI PAKŠTIENEI

reiškiame nuoširdžią užuojautą

Domicelė ir Juozas Gražiai.

Didžiai Gerbiamąją Ponia

ONĄ PAKŠTIENĘ

didžios nelaimėje, vyrui

VIKTORUI PAKŠČIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame

E. ir J. Kardeliai.

rio visi mes esame reikalingi. Ja platesnių pasikalbėjimų su Kiekvienas objektyvus gyvenimo ir darbo sąlygų nušvietimas yra brangus ir vertingas. Todėl visus skaitytojus maloniai prašome bendradarbiauti — rašyti „NL“ korespondencijas, kaip ir kurioje vetovėje dirbama, gyvenama ir kokos išsikurimo sąlygos.

Vienas iš „NL“ uždavinių — yra nustatyti eilę tūlių vertinimų duomenų, kaip ir kodėl Kanadoje kūrėsi lietuviai. Šiam skyriui labai trūksta žinių iš atskirų Kanados vietovių, kur yra įsikūrusių lietuvių; trūks-

krašte padėti, JTO kviečiama neatidėliojant imtis žygių genocidui mūsų kraštuose sustabdyti.

Memorandumo nuorašą p. Lozoraitis ir p. Dr. Bačkis įteikė JTO Rūmuose taip pat ir Prancūzijos užs. reik. min. M. Schumanui, kuris pažadėjo memorandumą nuodugnai iširti.

Panelė ADELĖ JESKUTELYTĖ ir poną ALFONŠĄ BUDRIŪNĄ,

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, nuoširdžiai sveikini ir gražios ateities linkiu. Pranas Laurušonis.

LIETUVIŲ REZISTENCINĖS SANTARVĖS

Pareikšimas Visuomenei

Skelbdami lietuvių visuomenės žinią šį lietuvių Rezistencinės Santarvės steigimo aktą, LRS vardu pareiškiame:

1. Lietuvių Tauta, kovodama Tėvynėje dėl savo laisvės, dalyvauja žmonijos kovoje prieš vergiją ir yra tos kovos priekinė eilė. Daugumas LRS steigėjų ir narių nuo pat 1940 metų įvairiomis priemonėmis ir įvairiose organizacijose dalyvavo Tautos išlaisvinimo kovoje. Jie buvo vadovaujami vienos minties — atstatyti Lietuvą, Demokratinę Lietuvą, steigiamo užsienyje lietuvių Rezistencinės Santarvės.

2. Vykdydama savo uždavinius, nusakytus steigimo akte, LRS neturi tikslo bet kam primesti savo valią ar vadovauti kovojantiems dėl laisvės Tėvynėje. LRS pripažįsta, kad pagrindinė išlaisvinimo kova vedama pačios Tautos ir kad šios kovos kiečiausioji bei sprendžiamoji dalis tenka Tėvynėje pasilikusiems mūsų broliams ir seserims. Vyriausias LRS tikslas yra pagalba Tėvynėje vedamai kovai, dėjamasis į ją visomis išgalėmis, jos rėmimas visais ištekliais.

3. LRS neketina niekam pastoti kelio dėtis į Tautos vedamą kovą ir dirbti Lietuvos laisvei. Priešingai — LRS reikalauja, kad lietuviškoje visuomenėje būtų pripažįstama organizavimosi laisvė visiems ir kad jokiai organizacijai ar asmeniui, siekiančiam Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo, nebūtų trukdoma dėtis į tautinį darbą. Santarvės idėjinuose pagrinduose nėra pradų partiniam skirstymuisi. Jos narius jungia saitai yra pranašesni už partinius bei ideologinius skirtumus. Būdamą politiskai — rezistencinė organizacija, LRS siekė ir sieks bendradarbiauti su visais lietuviams patriotais, su visomis lietuvių politinėmis, visuomeninėmis ir kultūrinėmis organizacijomis, kurios savo veiklą grindžia Lietuvos Nepriklausomybės ir demokratijos dėsniais.

4. LRS yra įsitikinusi, kad laisvę atgavusi Lietuvių Tauta eis demokratiniu keliu ir at-

kurs valstybę, kurioje humaniškas, teisė, socialinis teisingumas, asmenybės gerbimas, krikščioniškas žmonių broliškumo supratimas, demokratinės institucijos ir demokratinių politinio bei visuomeninio darbo būdas bus nepajudinami, visų lietuvių ginami principai. LRS griežtai laikosi pagrindo, kad išlaisvintos Lietuvos Valstybinės santvarkos nu statymas yra pačios Tautos reikalas.

5. LRS laikosi Nepriklausomos Lietuvos Valstybės testinumo pagrindo, vadovaudamasi faktu, jog Nepriklausomos Lietuvos Valstybė tebėra lygia teisis tarptautinės bendruomenės narys ir kad jos suverenumo pilnas vykdymas pašalinis jėgos yra tik laikinai sutrukdytas. Santykiuose su kitomis valstybėmis Lietuvos Valstybė atstovauja ir jos vardu veikia Lietuvos suverenumo atstovai — Igaliotieji Ministeriai. LRS laiko savo pareiga kiek galėda ma juos remti, jiems ir toliau sėkmingai ginant Lietuvos Valstybės interesus.

6. Lietuvių Tautos kovos intensitetis ir darni bei sėkminga Lietuvos laisvinimo, akcija užsienyje reikalingi visų lietuviškųjų kūrinių jėgų bandro, vieningo, suderinto darbo. Tat reikalauja vieno, veiksmingo ir autoritetingo politinio ir visuo meninio centro, kaip bendro visų lietuvių darbo organizatoriaus, lietuvių vienybės užsienyje simbolio ir vertingo talinkinko Tautos vedamai išlaisvinimo kovai. Toks centras turi suteikti visas gyvąsias užsienyje lietuvių jėgas ir glaudžiai bendradarbiauti su Lietuvos Diplomatos Šefu ir Lietuvos Valstybės Atstovais. Į Lietuvos laisvinimo organizaciją užsienyje bei į jos veiklą turėtų būti įtraukti žymiųjų politinių sambūrių ir veikliųjų rezistencinių organizacijų, Mažosios Lietuvos, buv. Lietuvos Kariuomenės ir žymesniųjų tremties organizacijų atstovai. Dabartinė Lietuvos laisvinimo organizacija, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, reikalingi pagrindinio pertvarkymo. Toks pertvarkymas įvykdytinas, atsižvelgiant į esamą tarptautinę padėtį, remiantis rezistencinės veiklos duomenimis ir taikantis prie realių tremties sąlygų.

LRS tiki, kad valstybinės pareigos ir demokratijos principų vedami, mūsų politinėms organizacijoms vadovaujant asmenys bei atsakingi politiniai veikėjai, suprasdami didžią atsakomybę Tautai bei mūsų istorijai, padarys visa, kad užsienio lietuvių pastangos atstatyti Lietuvos Nepriklausomybę būtų apjungtos. To karštai trokšta mūsų tautiečiai visame pasaulyje. To reikalauja Lietuvos laisvinimo kovos tikslai, padėtis Tėvynėje ir užsienyje.

Lietuvių Rezistencinė Santarvė veiksmingai dės ir visų lietuviškųjų jėgų, esamų užsienyje, apjungimą bei vieningą jų darbą.

Viso pasaulio lietuvius kvie Nukelta į 9 puslapį.

JUOKDARIAI...

Mizara nepasveikino Stalino. Mizara gana gudriai paskelbė naujametinius sveikinimus, kaip jis „Laisvėje“ rašo, draugams ir prieteliams: „... daugiau darbuokitės dėl taikos išlaikymo pasaulyje.“

Bet to, linkėjimo draugui Stalinui nepalinkėjo. Mizara žino, kad Stalinui linkėti darbuotis dėl taikos niekaip neįeina, nes Stalinas kursto karus, remia karus, palaiko karus. Kai JTO pasiūlė jam pasidaruoti dėl taikos Korejoje, Stalinas atsakė. Mizara tą gerai žino, todėl Salinui nepasiūlė pasidaruoti dėl taikos.

O kur kiti vaikai? ...

Mizara mizaroja, kad Lietuvoje „arti pusės milijono vaikų ir suaugusio jaunimo šiuo metu lanko mokyklas“.

Mes klausiame Mizarą, kurgi

kiti apie pusę milijono tokių pat vaikų, kurie turėtų lankyti mokyklas, nes Lietuvoje, jei gu joje yra visi lietuviai, tai tokių mokyklas lankančių turi būti apie milijonas, ne pusė?

Kiek gi laikraščių?

Mizara vis dulkes pučia savo skaitytojams į akis. Jis rašo dabar, kad okupuotose Lietuvoje esą apie 100 rajoninių miestų, kurie leidžia po laikraštį. Be to, yra Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, na mes dar pridėkime ir Panevėžį ir Zarasus, ir Ukmerge, ir Uteną. Tai dar aštuoni miestai. Sakysime, tegul jie leidžia dar po 5 valdinius laikraščius, tai iš viso bus 140. O nepriklausomoje Lietuvoje periodinių leidinių buvo apie 400. Tat, kuo čia Mizara giria sovietinę okupaciją.

Mandrapypkis.

Du laiskai Jūsų gyvenimas kiekiau spaudžia, juo turime būti kietesni! is Chicagos

Nuvertintas veiksny.

Antrojo pasaulinio karo pasekmėje JAV ir Kanadoje atsidūrė nemažiau, kaip 35.000 lietuvių. Jų dauguma šviesuoliai, išėję aukštusius ar specialius mokslus. Chicagoje šių naujųjų ateivių susibūrė gana žymi dalis. Atrodo, kad šitoks tremtinių antplūdis turėtų būti seniau atvykusių lietuvių palankiai vertinamas, sudaromos galimybės juo plačiau jam reikštis mūsų visuomeniniame gyvenime. Tačiau iki šiol tremtiniai nesulaukė visuotini teigiamų įvertinimo. Senieji lietuviai dažnokai naujuosius ateivius neigia, bet ir vadovaujantieji mūsų veikėjai kartais neranda šiltesnio žodžio ar veiksmo tremtinių naudai. Įdomu, kad geriau sekasi tremtiniams katalikiškoje ir tautininkiškoje visuomenėje, o žymiai praščiau socialistų ar liberalų tarpe. Pastarųjų spauda dažnokai nevengia tremtinius pabarti ar kitaip pažeminti.

Žinoma, daugybėje žmonių abiejose pusėse pasitaiko tikrai neigiamų dalykų ir jokių būdu negalima juos girti ar toleruoti. Būna ir gražių sugyvenimo pasireiškimų.

Norėtųsi, kad senųjų ir naujųjų ateivių santykiai būtų nuo širdžiai peržiūrimi ir tremtinių veiksnys, kaip senosios kartos efektingas papildymas, nebūtų nuvertinamas. Pirmoje eilėje šiuo keliu turėtų eiti mūsų centrinio organizacijų vadovai bei spaudos darbuotojai. Tremtinių veikėjai privalo garbingai derintis su iš seno vykdoma tautiška - kultūrine veikla ir juo gražiau reikštis visuomeniame JAV ir Kanados lietuvių gyvenime. Tik pozityviu dar-

bu galima išvengti kasdieninių negerovių!

Tautinis nuovargis.

Pastarųjų metų vietos lietuvių parengimai negausėja dalyvių skaičiumi. Žymią dalį su srinkimui, spektaklių ir įvairių minėjimų dalyvių sudaro ar tiesnieji rengėjams žmonės ar tremtiniai. Net gražiai parengtos programos nesutrukia minių lankytojų. Jaučiama kažkokia apatija, nepasitikėjimas, nuovargis!

Ar nereikėtų šiuo atveju kiek susimąstyti ir buvusias vertybes pervertinti? Ar nenusibodo per dešimtis metų parengimus rengę, programas atlikinėję, prakalbas sakę vis tie patys žmonės? Ar neįgijo dalyviams tie patys veiklos metodai?

Pasitaiko ir liūdnųjų dalykų: likviduojasi puikūs lietuvių chorai, kurie dešimtimis metų palaikė tautinę veiklą ir dvasią. Ar negalėtų naujieji ateiviai užpildyti prarastuosius choro eiles?

Blaskykime tautinio nuovargio reiškinius!

Lietuvių egzaminai.

Organizuojama JAV Lietuvių Bendruomenė. Savas bendruomenės šiame krašte viena ar kita forma turi švedai, airiai, čekai, lenkai, žydai ir daugybė kitų tautų. Tosios bendruomenės gana gausios nariai. Jos rinka daug po centą, kitą sudaro milijonus dolerių ir atlieka didelius tautinius darbus. Nedaug apsirikiu pasakę, kad JAV žydų bendruomenės pastangomis kuriama Izraelio valstybė... Ir dabar čia vykdoma 500 milijonų dolerių pasakla Izraelio reikalams! Smulkiai nekalbėsiu apie kitų tautų darbus.

Tūlas man tuoj atkirs: jie šiame krašte įtakingi, turtingi, veiklūs! Į tai galiu paklausti: kurio būdu minėtos tautos visos pasiekė? Ar ne per iš seno veikiančias tautines bendruomenes? Jos prieš kokią 50 metų susibūrė, susiorganizavo, dirbo savosios tautos pagrindu ir labai daug laimėjo! Mes gi skirstėmės, tarpusavyje riejėmės, ejome srovėmis ir srovėlėmis ir nedaug šiame krašte pasiekėme. Nė vieno kongreso, nė vieno gubernatoriaus, ar didesnio miesto burmistro lietuviu neturėjome... Apskrities išdėdinkas mūsų pasididžia-

vimas... Pavėlavome su tautinės bendruomenės steigimu! Besteigdami išstais metais dėl menkniekių ginčijomės. Mes kime tat visa į šalį. Pavykime, kaip kiti organizacijos laikraštis nepalaikyti svarbiuose SLA rinkimuose tos pat organizacijos Centro Valdybos narius?!

Vargas išmoko.

Rašytojai, žurnalistai, dailininkai ir kiti kūrėjai, atvykęs į neseniai į šį kraštą retas gal visai savo darbui pasišvęsti. Dauguma priversti fabrikų dulksėse kapstytis arba krautuvių ar restoranų įrengimus valyti ar saugoti. Savam polinkui mažai laiko belieka, bet vargas išmoko ir sunkiausiose sąlygose tinkamai verstis. Kiekvienas tremtinys — toji raudonojo bolševizmo auka, ne tokių dalykų yra išgyvenusi ir sveiką kailį išnešusi...

Meno darbuotojai, savo fizinio darbo metu, apgalvoja, išgyvena, dažnai pieštuku šį tą pasižymi ar kokią eskyją brūkštelė, o tik grįžę iš sunkaus darbo ir kiek atsikvėpę išstais parašo galvoje parengtą dalyką ar ba iš eskyrų kuria paveikslą. Kūrybinių polinkių žmogaus dvasios niekas negali užslopinti. Vargas daug ko išmoko.

Sunku suprasti.

Chicagoje iš senų laikų eina gyvai redaguojamas savaitraštis „Sandara“. Šis laikraštis populiarus senųjų ateivių tarpe. Atsiliepa į visus aktualius lietuvių gyvenimo klausimus. Dažnokai savo nusistatymais išsiskiria, pavyzdžiui, priešingas JAV Lietuvių Bendruomenei, Mindaugo krikšto su kakties minėjimams ir tt. Savotiškai nusistatę „Sandara“ ir SLA nominacijų reikalui. Ji agituoja už nesandariečius ir nę puse žodžio neužsimena apie savo kandidatūras palaikančias Petronėlę Grybiene ir vice-pirmininkus ir Aleną Devenienę. Išdo globėjus, nors jos yra žymios „Sandaros“ veikėjos, būtent A. Devenienė eilė metų yra ALT „Sandaros“ Centro Valdybos vice-pirmininkė, o P. Grybienė — išdėdinkė... „Sandara“ rašo savo tituliname puslapyje: „Sandara yra Or ganas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros“, bet SLA nomi-

CHICAGOS NUOTAIKOS

nacijose agituoja už ne sandariečius, užmiršdama, savo žymias veikėjas P. Grybiene ir A. Devenienę. Sunku suprasti, kaip kiti organizacijos laikraštis nepalaikyti svarbiuose SLA rinkimuose tos pat organizacijos Centro Valdybos narius?!

R. K.

Liaudininkų konferencija

Gruodžio 15 d. Chicagoje įvyko Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos Čikagos ir apylinkių konferencija, kurioje dalyvavo N. Lietuvos konsulas dr. Dadžvardis. S-gos pirm. J. Audėnas pasakė kalbą, kuri yra įdomi visuomene. Čia duodama jos santrauka.

—Mūsų uždaviniai,—sako p. J. Audėnas,—yra:

1) Kovoti dėl savo Tautos laisvės ir valstybės nepriklausomybės ir

2) Kovoti dėl savo krašto demokratinės santvarkos.

Efektiniam veikimui mums reikia išdirbti pastovesnes darbų programas ir tiems darbams vykdyti suderinti visas mūsų politines, diplomatinės ir visuomenines jėgas ir organizacijas.

Mūsų darbų programą reikia suskirstyti į tokias sritis:

1. Politiskai - diplomatinė,

2. Informacinė - propagandinė,

3. Lietuvių išlaikymas iš-eivijoje,

4. Lietuvos atstatymo pako-

Kovoje su genocidu derinti mūsų veiklą su visų pavergtųjų tautų veikla ir turimąjį nusikaltimų medžiagą rodyti pasauliui, kaip ir kur bolševizmas ne tik fiziškai, bet ir moraliai naikina gyventojus ir tautas. Mūsų turimoji medžiaga turėtų pasiekti ne tik diplomatinį portfelius, bet kiekvieną redakciją, kiekvieną žurnalistą, kiekvieną gydytoją, advokatą ar kito profesionalo laukiamąjį, moralės ir teisingumo auklėjančias įstaigas ir jaunimo organizacijas.

Lietuvių išlaikymo sityje, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė bus pagrindinė organizacija, kuriai rektų paimti visas išblaškytųjų lietuvių kultūros darbas ir bendron motininkę glėbon apjungti lietuvių kraujo ruošiamieji darbai,

5. Kova su genocidu.

Politiškai - diplomatinėje veikloje siektina, 1) kad būtų

atstatytas Lietuvos suverinitas ir Lietuva, kaip pilnateis narys į Jungtines Tautas ir būtų aktyvus dalyvis Atlanto pakto valstybių tarpe.

2. Kad visose valstybėse būtų atstatytas mūsų diplomatinis ir konsuliarinis įstaių veikimas,

3. Kad Sovietų Sąjunga, dėl jos užpuolimo Lenkijos, Suomijos, Rumunijos ir Pabaltijo valstybių, būtų pripažinta agresoriumi ir kad laisvasis pasaulis su ja nutrauktų politinius ir komercinius santykius.

4. Kad efektingam ir oficialiam veikimui, būtų leista veikti egzylinei Lietuvos Vyriausybė.

5. Kad kiek galima būtų išsiaiškinti santykiai ir sienos su kaimynais,

6. Kad veiksmingai būtų įjungta ir įvairius tarptautinius antibolševikinius sąjūdžius.

Informacinėje ir propagandinėje srityje, turėtų būti vienas centras, kuriame kauptųsi visa informacinė medžiaga ir iš kurio spinduliuotų į visą pasaulį įvairiomis kalbomis informacinė ir propagandinė literatūra, nušviečianti tautos kančias ir mūsų pastangas.

tautiečius, visuose kontinentuose.

Lietuvos atstatymo paruošiamiesiems darbams vykdyti, reikia sudaryti bent šiekios to kios sąlygos, ne tik ūkio planams paruošti, bet ir teisės, konstitucijos, kultūros ir švietimo reikalams ir daug kitų svarbių problemų pajudinti.

Išėiviją turime gausią ir skaičiumi, ir intelektualiniu pasiruošimu, ir gyvenimo patyrimais. Reikia tik ją išjudinti, šaukti prie darbo, duoti uždavinis ir skatinti juos išpildyti.

Todėl pirmon eilėn reikia organizacinio darnumo ir visų veiksmų suderinimo.

Visame šitame didžiųjų uždavinų komplekse, pirmaisiais smuikais traukia Vlikas, mūsų diplomatai, Laisvosios Europos Komiteto Patariamoji Lietuvių Grupė, Amerikos Lietuvių Taryba ir Mažosios Lietuvos Taryba. Dar jaučiama nemaža spraga, kurią turės užpildyti Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, nors ji ir labai, labai sunkiai gimdoma.

Pridėkime dar visą mūsų spaudą, visas vietines didesnes arba mažesnes organizacijas ir mes pamatysime visas mūsų

jėgas.

Mūsų — Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos uždaviniai ir jiems siekti ir vykdyti keliai yra tiesūs ir aiškūs.

Šių dienų taktikoje mes siekiame visų pozityviųjų jėgų apjungimo bendrajame labui. Mes siekiame ir kovojame, kad būtų pakeltas, jau gerokai pašlijęs Vliko autoritetas, jo darbingumas, kad būtų pakeltas visiškasis jėgų pasitikėjimas visuomenėje. Mes bekompromisiškai reikalaujame įleisti į Vliką Mažosios Lietuvos atstovą. Taiti turi būti par daryta dar ir todėl, kad sudarytų glaudesnis ir vieningesnis bendradarbiavimas su mūsų diplomatinėmis misijomis, kurios kol kas Vliko atžvilgiu yra šaltokos ir pusėtinai atsargios, dėl įvairių galimybių netikėtumams, kurie pasireiškė kad ir paskutiniu metu, susitarimui atpuolus.

Nevalia

niekam iš mūsų pasiduoti liūliuojamų praeities pasisekimų ar nelaimių. Jūs spaudžia kietesnis gyvenimas, juo mums tenka būti atkaklesniems, ryžtingesniems ir veiklesniems.

Cia šiandien susirinkime ne šios dienos duonos klausimų svarstyti, ne smulkių kam nors priekaištų daryti, susirinkome didžiųjų savo tautos uždavinį vedini. Mes nenuleidome ir ne nuleisime rankų, kovojame ir kovosime, iki Lietuva bus laisva, iki kraujo ir ašarų upeliai neberaizys išdžiūvusių skruostų Tėvynę kenčiančių brolių ir seserų, iki ten nebeliks — okupantų.

JO

Mary Morrison, sopranas išpildžiusi Puccini „Bohemoje“ Mimi rolę.

CBC žinių pranešėjas Earl Cameron skaito National News Biuletin iš Toronto.

Istorinių dokumentų ir faktų konstatavimas.

Sukiliminės vyriausybės genezė

24.

Baigiamasis žodis.

Diplomato pastangos ginti savo krašto interesus ir valstybinę nepriklausomybę santykiuose su svetimos valstybės vyriausybe, prie kurios jis akredituotas, tėra tik kuklus įnašas į bendrą kovą, kurią tauta vykdo už savo laisvę. Ši pasta roji visados būna susijusi su didesnėmis ar mažesnėmis kraujo aukomis. Diplomatinio giatstovo veikla niekad arba begal retais atsitikimais tebūna apmokama gyvybės kaina, atsižvelgiant, jog toks atstovas irgi skaitosi tautos laisvės ir valstybinės nepriklausomybės sargybiniu. Užtat kraujo aukos, kurias tauta sudea už savo laisvę, niekad nelieka bergždžios: jos visados nueina į istoriją kaip „cause noble“ ir pavyzdys būsimoms kartoms, kaip reikia aukotis ir kovoti už krašto laisvę, o Diplomatiniam atstovui jos suteikia nesugriaujamą argumentų politinei akcijai išvystyti. Jos jį įpareigoja aukščiausiam laipsnyje padaryti viską, kad vadovaujančios tautos teisė už savo laisvę būtų apginta ne vien svetimų valstybių diplomatinėse kancelarijose, bet ir viešai, mažiausio svyravimo ir nebojant jokių asmeninių rizikų, savo atstovaujamos tautos vardu pakelti balsą už jos politinius ide-

alus.

Kaip kuris iš Lietuvos diplomato pastangas ginti savo krašto interesus ir valstybinę nepriklausomybę santykiuose su svetimos valstybės vyriausybe, prie kurios jis akredituotas, tėra tik kuklus įnašas į bendrą kovą, kurią tauta vykdo už savo laisvę. Ši pasta roji visados būna susijusi su didesnėmis ar mažesnėmis kraujo aukomis. Diplomatinio giatstovo veikla niekad arba begal retais atsitikimais tebūna apmokama gyvybės kaina, atsižvelgiant, jog toks atstovas irgi skaitosi tautos laisvės ir valstybinės nepriklausomybės sargybiniu. Užtat kraujo aukos, kurias tauta sudea už savo laisvę, niekad nelieka bergždžios: jos visados nueina į istoriją kaip „cause noble“ ir pavyzdys būsimoms kartoms, kaip reikia aukotis ir kovoti už krašto laisvę, o Diplomatiniam atstovui jos suteikia nesugriaujamą argumentų politinei akcijai išvystyti. Jos jį įpareigoja aukščiausiam laipsnyje padaryti viską, kad vadovaujančios tautos teisė už savo laisvę būtų apginta ne vien svetimų valstybių diplomatinėse kancelarijose, bet ir viešai, mažiausio svyravimo ir nebojant jokių asmeninių rizikų, savo atstovaujamos tautos vardu pakelti balsą už jos politinius ide-

Kai Kauno radijas skelbė ir kartojo svetimos kalbomis džiugias mums, lietuviams, žinias apie Lietuvos prisikėlimą naujam, laisvam ir nepriklau-

somam gyvenimui, žinias, kurias puikiai buvo galima girdėti Europoje, tik nežinau, ar Kauno radijo bangos gerai pasiekdavo užokeanį, — vokiečiai pasijuto užklupti. Nebuvo jems naujiena, jog lietuvių ruošėsi sukilimui, bet jie netikėjo, kad tai galėtų mums pasisekti, būtent, kad lietuvių sugebėtų atstatyti Lietuvos nepriklausomybę ir perimti krašto valdymą, kai Lietuvos miestai, kaimai ir miškai dar tebebuvo pilni rusų Raud. Armijos jėgų su tankais, šarvuotais, kanuolėmis ir kai NKVD ginkluoti da liniai tebesiautėjo visame krašte. Akyvaizdijė birželio 23 d. sukilimo ir Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo fakto, vok. Propagandos ministerijos pareigūnai, nuo kurių parėjo spaudos žinių į užsienius kontrolė, išsyk nebesusigriebė, kaip jiems pasiegti Lietuvos klausime ir porą dienų sugaišo belaukdami instrukcijų iš viršaus. Jos gi tuojau pat ateiti negalėjo, nes pati Reicho vyriausybė buvo Lietuvos nepriklausomybės faktinai atstatymu užklupta, irėjo tarp Ausw. Amt'o ir Hitlerio šnekos, kaip vokiečiams, akyvaizdoje suminėto, pasielgti.

Šią spragą Lietuvos diplomatas Berlyne tuč tuojau išnaudojo, paleisdamas užsienio spaudos atstovams trumpų santraukelių apie įvykius Lietuvoje. Kadangi tai anuomet buvo begal sensacingi dalykai, tai sakyti tie spaudos agentai — Lietuvos draugai ir nedraugai, skubėdami tomis sensacijomis aprūpinti savo atstovaujamuosius laikraščius, stačiai pro na-

cių cenzorių nosis išnešėjo po visą pasaulį. Keletą telegramų šitaip praforsavo ir Dr. Ancevičius į S. Ameriką kaip „Naujienu“ korespondentas. Nežinau, ar pasėkoje šių telegramų, arba dėka užokeanyje pagautų Kauno radijo pirmųjų komunikatų apie 23 birželio sukilimą, jau pirmomis po to įvykių dienomis susilaukiau iš Šiaurės ir Pietų Amerikos eilės sveikinamųjų telegramų, nekalbant jau apie skaitlingus sveikinimus iš mūsų tautiečių įvairiuose kraštuose Europoje. Kaip ten bebūtų buvę, tie pasveikinimai buvo neabejotini įrodymai, jog laisvas pasaulis jau buvo patyręs apie Lietuvos Tautos heroinį aktą už savo laisvę, Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir naujos tautinės Lietuvos Vyriausybės sudarymą Lietuvoje. Kai vok. Propagandos Ministerijos pareigūnai ir nacių cenzoriai telegramams iš užsienio susigriebė, jau buvo pervėlai...

Antrojuoju taktininku 23 birželio sukilimo reikšmei išskirti tarptautiniame forume buvo ne kas kitas, kaip pats pikčiausias Lietuvos ir krikščioniškosios civilizacijos priešas — Maskvos vyriausybė! Hitlerinės Vokietijos, Stalino nuosirdžiausio draugo, užklupta ir vokiečių ar mių, žygiuojančių pirmyn, sučiupta už gerkles, ta vyriausybė dar ne tuojau, kilus rusų-vo kiečių karui, prisirengė atsakyti į Hitlerio birželio 22 dienos pareiškimą ir von Ribbentrop'o litanijas apie karo paskelbimą Sov. Rusijai. Tam išėjo pora dienų. Per tą laiką ir lietuvių sukilėliai smogė savo smū-

gi bolševistiniam Lietuvos nepriklausomybės paglemžėjui. Kada Molotovas pagaliau atgavo žadą ir prabilo iš Maskvos per radiją apie tai kas pasidarė Sov. Rusijai begal riesta, jis nebesusivaldė: paskutinaisiais žodžiais, kaip tikras rusų muzikas, o ne valstybės vyras, jis išsikeikė ant mūsų tautos sukilėlių. Tuo jis per vieną iš galingiausių pasaulyje radijo stočių uždokumentavo visam laisvajam pasauliui, jog Lietuvoje įvyko gyventojų sukilimas prieš nepakenciamą sovietinę santvarką, jog tas sukilimas buvo laimėtas ir ta laukinė santvarka tapo nušluota, jog patys lietuviai savo tokiuo vyrišku pasiryžimu atstatė Lietuvos valstybinę nepriklausomybę, išvyjo iš savo krašto prieš metus Maskvos užkergtus Lietuvai ant sprando bolševistinius komisarų — taria mąją Liaudies Vyriausybę — ir sudarė kitą, tautinę, pagal pačios lietuvių tautos laisvą sprendimą, ir kad tuo būdu Lietuva tikrai laisvai išsiuvingė iš Sov. Social. Respublikų Sąjungos, į kurią prieš metus tas pats Molotov'as klasta, susitardamas su von Ribbentrop'u ir pa siemdamas rusų Raud. Armijos durtuvais, buvo mūsų kraštą pagrobęs.

Tačiau už poros dienų susigriebė ir Maskva; būtent, susiprato jog Molotovas padarė didžiausią politinę kvailystę šį taip pats save ir visą sovietiš kąjį „rojų“ išjuokdamas prieš pasaulį mažos Lietuvos klausime. Todėl kitas Maskvos bolševistinės užsienio politikos gal va — Vicekomisaras Lozovs-

kių — griebėsi Molotovo pada rytą klaidą atitaisyti. Sušaukęs užsienio spaudos atstovus, jis dėstė jiems, lyg kokiems vaikams, kad neva lietuviai su kilę visai ne prieš sovietinę santvarką, po kuria jie jautęsi begal laimingi, bet prieš jiems grėsiantį pavojų iš nacių pusės. Esą paskelbimu Lietuvos nepriklausomybės ir sudarymu kitos Vyriausybės jis tikisi nuo to pavojaus apsisaugoti. Toliau, Lozovskij įtikinėjo sakyto spaudos atstovus, jog toks iš lietuvių pasielgimas esąs nai vis, nepagelbėsęs jiems nuo na cių apsisaugoti ir todėl, sukilimas buvęs visai ne vietoje ir nereikalingas... Bet šį Lozovskio išmintis buvo pavėluota išstus metus — nuo 1940 m. birželio 15 dienos Sov. Rusijos agresijos prieš Lietuvą!

Apie įvykius Lietuvoje plačiausiai nuskambėjo neitralių kraštų spaudoje. Apie tai visiems gerai žinoma ir čia nesi kartosiu. Tačiau, neliko kur čia tiems įvykiams ir Vokietijos sąjungininkų spauda. Taip, pav., vienas japonų žurnalistas man buvo vėliau atnešęs pa rodyti jo atstovaujamų Tokio laikraščio iškarpa, iš kurių, nors ir nemokėdamas japonų kalbos, galėjau spręsti, jog toliausis III-jo Reich'o sąjungininkas parodė mūsų mažam kraštui ir mūsų kovai su bolševizmu nuosirdžių simpatijų. Kiek kitaip atsitiko su Romos spauda. Apie jos laikyseną St. Lozoraitis liepos 31 d. yra para šęs štai ką:

„Žinia apie sukilimą buvo paskelbta čia in sehr grosser Aufmachung (labai plačiu per-

Didžioji ir Mažoji — viena Lietuva.

SAUSIO PENKIOLIKTOSIOS IŠVAKARĖSĖ

Jau dvidešimt devintą kartą minėsime lietuvių-savonorių sėkmingą žygį išsivaduoti iš svetimų jungo. Kardu ir krauju buvo pasisakyta už vieną Lietuvą nuo Kuršių Marių iki Vilniaus krašto.

1923 m. sausio 15 d. šiaurinė Mažosios Lietuvos dalis (Klaipėdos Kraštas grįžo prie Lietuvos, ir nuo tos dienos džiaugėsi tais pačiais Lietuvos laimėjimais, o dabar kartu su visa lietuvių tauta kenčia žiaurių okupacijos terora.

Sausio Penkioliktoji yra pirmasis žingsnis iš visų lietuvių patriotų troškimą ir siekį apjungti visas lietuvių apgyventas sritis vakarų Lietuvoje. Tiek Mažosios Lietuvos Ta-ba po Pirmojo Pasaulinio karo, tiek ir kitos lietuvių delegacijos Versalio taikos metu reikalavo išskirti Mažosios Lietuvos sritis ir rytus nuo Karaliaučiaus, maždaug linija Labguva — Girduva — Galdapė, ir prijungti jas prie Lietuvos Respublikos. Bet silpnas lietuvių balsas nebuvo atbostas. Didesnioji Mažosios Lietuvos dalis liko neprijungta prie Lietuvos Respublikos. Tad tiek Mažosios Lietuvos Taryba, tiek organizuoti ir neorganizuoti lietuviai iš visų Lietuvos sričių ir šiandien tebesiekia sujungti visas lietuvių etnografinės sritis. Todėl Sausio Penkioliktoji nėra nei pradžia, nei galas Mažosios Lietuvos laisvės byloje. Ji yra pereinamasis taškas, bet kartu ir kulminacinis taškas, į Mažosios Lietuvos išsilaikymą ir galutinį susijungimą su laisva Lietuva.

Sausio Penkioliktoji Diena Lietuvos sienos pirmą kartą po ilgų šimtmečių pasistumdė ir vakarus. Lietuvių masės jau nuo neatmenamų laikų slinko vakaruosna, tuo tarpu kai mūsų Didieji Valdovai savo žvilgsnį kreipė ir sienas kilnojo vis toliau į rytus ir pietus. Anuomet svarbu buvo sausuma einantieji keliai šiaurės-pietų link me į Viduržemių jūros pakraštį, tyje klestėjusi kultūra ir prekyba. Dabar svarbu priartėti prie Vakarų Europoje žydinčios kultūros ir ekonomijos.

Bet dar svarbesnis Mažosios Lietuvos šiaurinės dalies išiliejimas į Lietuvos Respubliką. Lietuva gavo svarbų ir

vienintelį išėjimą į platų pasaulį — Klaipėdos uostą. Su Sausio Penkioliktoja Diena raums atsivėrė kelias į jūros valstybę. Šimtmečiais gyvenę sausumos gyvenimą, jūros po šiai dienai nemokame tinkamai įvertinti. Jūros reikšmė Lietuvai suprasta gana vėlai ir tai nepakankamai. Bet pradžia buvo padaryta. Buvo išgyta keletas prekybos laivų, pradėti ruošti savi jūrininkai, leistas juveivų laikraštis, jūros idėja skleista per paskaitas, straipsnius ir jūros šventes.

Antrajam Pasauliniam karui besiniaukiant, Klaipėdos uosto netekus, jūros idėja išdulkėjo. Vėl nusigręžėme nuo jūros, vėl sausumoje įsėjome pasitenkinti mo. Didžiųjų Kunigaikščių žygiai ir laimėjimai rytuose aukščiau statomi už dvidešimto amžiaus savonorių — sukilėlių veržimąsi prie Baltijos jūros. Vytautas prie Juodųjų jūrų paveiksluose įamžintas, tuo tarpu kai savonorių sukilėlių uos to užkariavimo Lietuvai veltui įsėjosi paveiksluose.

Nenorima smerkti ir negalima mažinti mūsų Didžiųjų Kunigaikščių žygių rytuose. Jie visi verti mūsų pagarbos. Jie išskėlė Lietuvos kunigaikštystės vardą. Jie apsaugojo Europą nuo totorių užplūdimu. Jie atliko didelę misiją Europai. Žiūrėti iš anų laikų perspektyvos, visi jų žygiai suprantami ir patiesinami. Bet iš šių dienų tas ko išeinant, šiandieniniai Lietuvai dėl rytuose laimėtų ir vėl prarastų sričių nei šilta, nei šalta. Bet be išėjimo į jūrą, mums būtų labai sunku ekonomiškai sustvėrti.

Sausio Penkioliktosios progą atsiminkime, kad lietuviai patriotai nekovojo vien dėl Mažosios Lietuvos pajūrio, bet, tautinio atgimimo vėdami, — dėl to krašto gyventojų. Jie norėjo, kad lietuvininkai nusi kratyty svetimo jungo ir gyventų laisvą lietuvišką gyvenimą. Lietuvininkų išsivadavimas buvo jų dėmesio centre. Neužmirškime mes to ir šiandien, minėdami Sausio Penkioliktoją. Žmogus turi būti aukščiau statomas už žemės gabalą.

Mažosios Lietuvos gyventojai yra mūsų kraujo broliai. Nors jie per šimtmečius atskir-

* VI. Hriškevičius, vienas iš tremtinių lietuvių, gyvena iš viešų paskaitų apie komunizmą. Jis yra kviečiamas įvairių amerikiečių klubų visoje Kalifornijoje. Už kiekvieną prakalbą gauna nuo 25,— iki 75,— dol. atlyginimo. Per savaitę dažnai gauna 2 — 3 kvietimus. Gyvena Los Angeles.

* Los Angeles įvykusiame BALFo susirinkime išrinkta nauja valdyba: pirm. J. Uždavinys, vicp. J. Mitkus, sekr. V. Varnauskas, izd. H. Tumas ir narys V. Karalius.

* Sausio 27 d. lietuvių tautinių šokių grupė rengia vakarą su vaidinimu „Sužadėtinė“ ir šokius. Vakarą pelnas skiriamas Vytauto Bieliausaus fondu. Grupė vadovauja L. Zaišenė. Tautinių šokių grupė dažnai svetimtaučiams demonstruoja lietuvių tautinius šokius.

ti buvo nuo Didžiosios Lietuvos, jie išlaikė daug lietuviškų savybių, daugely jų tautinė sąmonė teberusena. Neleiskime išblėsti tai lietuviškai ugneli, bet padėkime jai suliepsnoti. Jie jau dabar prašosi ir bendrą lietuvišką darbą ir siekia visas Mažosios Lietuvos sritis sujungti su Lietuvos kamieniu. Neatstumkime jų. Parodykime pasauliui, kad Mažoji ir Didžioji Lietuva yra viena Lietuva. Neveskime dviejų atskirų išlaisvinimo bylų — vienos Didžiąjai Lietuvai ir kitos Mažajai.

Sausio Penkioliktoji tebūnie visų Lietuvių Tautinė Diena, skiriant ypatingą dėmesį Mažajai Lietuvai. Ta proga su ruoškime Mažosios Lietuvos Dienos minėjimus. Pereitais metais buvo padaryta graži pradžia. Ne tik didesniuose centruose, kaip Montrealyje ir Toronte buvo ruošiami minėjimai, bet ir mažose lietuvių kolonijose, kaip Ottawoje. Šiais metais turėtų visos lietuvių kolonijos be jokios išimties ruošti Sausio Penkioliktosios minėjimus. Parodykime, kad mums rūpi Mažoji Lietuva ir jos gyventojai, kad nenorime išsižadėti Baltijos pajūrio, kad mūsų ateitis surišta su vakarais, su jūra, su plačiuoju pasauliu.

Mažosios Lietuvos Bičiulių D-jos L. Centro Valdyba.

kurti savo ramų gyvenimą, tikėdamies iš vokiečių pusės draugingo, kaimyniško, traktavimo, jie nieko pikto vokiečiams nedarė ir, kuos kas galėdamas, pagelbėjo jiems, kad tik greičiau praeitų Lietuvą, nuvyty toliau į Rytus sužvejusius NKVD ir rusų Raud. Armiją, kaip bolševistinės vergijos ginkluotą ramstį.

Apie visą tai Berlyno spauda nieko nerašė, nes ji nebuvo jokia laisva spauda: ji tegalėjo rašyti tik apie tai ir taip, kaip jai buvo nurodoma iš viršaus; kitaip pasakius, tik skelbti tai, kas būdavo gatavai paruošta vok. Propagandos Ministerijos dėl paplatinimo skaitytojams. Apie įvykius Lietuvoje jie negalėjo rašyti, nes Reicho Vyriausybė norėjo juos paslėpti nuo pačios vokiečių visuomenės. Tai buvo kvaila, nes tautų sukilimai yra nenuslepūs. Apie svarbius politinius įvykius Lietuvoje painformavo vokiečių visuomenę šimtai tūkstančių jos sūnų — vokiečių karių, kurie jautėsi laimingi kad, dėka lietuvių sukilimui ir apvalymui Lietuvos nuo bolševizmo, jiems patiems pasidarė mažiau pavojinga pergytiuoti per mūsų kraštą ir kad daugelis jų tuo būdu galėjo išsaugoti savo gyvybę. Vokiečių kariai, žygiuodami per Lietuvą ir kontaktuodami su mūsų krašto gyventojais kaip laisvais žmonėmis, pasidarė tikrais Lietuvos draugais ir dauguma iš jų patys, kartu su mūsų žmonėmis, džiaugėsi iš to, kad Lietuva atgavo savo valstybinę nepriklausomybę ir kad todėl nors su bolševistinio okupanto kraštu, viena valstybė šioje Europos srityje Vokietija galės turėti, kurios gyventojai pradėjo atnuoširdžius bei draugingus kaisą laikotarpį, nuo birželio iki

Kad pralaužus „geležinę uždangą“, kuria III-sis Reich'as siekė atitverti nuo laisvojo pasaulio ir vokiečių visuomenės įvykius Lietuvoje, nuo pat 23 birželio sukilimo, kaip jau suminėta, atydziai sekėmė Kauno radio pranešimus, o taip pat gaudėme žinias iš Tėvynės, kurios mus pasiekdavo ir kitais keliais, jas užfiksudavome ir forma trumpų biuletenių padalinavome patikimesniems užsienio spaudos atstovams. Jie tą informacinę medžiagą mielai priimdavo ir siųsdavo jų atstovaujiamiems spaudos organams. Daugelis iš jų turėjo galimybių mūsų informacijas perduoti į užsienį apeinant na ciskąją cenzūrą. Todėl per vi-

* „Lietuvių Dienų“ gruodžio mėn. numerį įdėta daug aktualių iliustracijų, kaip tai — Amerikos Liet. Bendruomenės steigimo, BALFo rinkliavos, Kardielių suaktybės ir daugelis kitų — viso 40 naujų iliustracijų. „Lietuvių Dienos“ leidžiamos Los Angeles, Calif. (9204 S. Broadway). Vienas numeris prisiunčiamas susipažinti nemokamai.

* Buv. montrealiečių pp. Kilmonių, gyvenančių Kalifornijoje, JAV, dukrė Rūta dalyvavo grožio varžybose. Iš 200 dalyvių buvo išrinktos 41 gražiausios mergaitės, o iš šių speciali 7 asmenų komisija, dalyvaujant 1000-čiai stebėtojų, išrinko 6 gražiausias, kurių tarpe ir p. Rūta Kilmonytė. Visų jų grupę įdėjo „Los Angeles Times“ laikraštis. R. Kilmonytė pasirėdžiusi tautiniais lietuvių drabužiais ir parašė po toto pažymėta, kad Rūta Kilmonis atstovauja Lietuvą. Sausio 1 dieną ši grupė dalyvavo vynuogių šventėje.

* Dr. Augustinas Laucis, kuris neseniai grįžo iš Ugnies Žemės, išvyko į naują paskyrimo vietą — Comallo miestelio ligoninės direktoriumi, Rio Negro provincijoje. Jo žmona Marija Radionovaitė Laucienė, ten pat yra paskirta ligoninės gaislingųjų seserų vedėja.

* S. Grigelytė ir D. Striepytė-Valadkienė Toronto universitete išlaikė papildomus kvotimus ir įsigijo farmacininkų teises Kanadoj.

* Dr. Alex Petrauskas, gimęs Waukegan, Ill. prieš 42 metus, yra plačiai žinomas mokslininkas. Karo metu jis dirbo atominiuose projektuose, o dabar yra Notre Dame Universiteto, South Bend, Ind., „postgraduate“ fizikos kurso profesorius ir tyrinėjimų departamento vedėjas.

* Socialdemokratų VLIKe, išemigravus J. Kominskui ir J. Skorubskui, dabar atstovaus J. Glemža, buvęs Pienocentro direktorius.

* Juozas Budreika nupirko 18,5 ha ūkį su vaismedžiais, mišku, gyvu ir negyvu inventorium Entre Rios salose Ibi-ciu už 200.000 dol. Plaukiant valtimi „Galofre“ pravažiavus Nalivaikus, Miščenkus, Baniaus, Rastauskus, Eidukonius, Kuraičius — Limbus, Burokus ir kitus Argentinos salose

pat nacių smurto prieš Lietuvą vyriausybę ir LAF organizaciją, užsienyje, ypač neutralių kraštų sapdoje, tilpdavo informacijų apie Lietuvos valstybės atkūrimą ir piktas iš nacių pusės užmačias prieš ją ir jos naująją vyriausybę.

Ši akcija turėjo taip pat stiprių atgarsių ir pačiame Berlyne. Spaudos konferencijose, kurios būdavo sušaukiamos kelis kartus į savaitę ir kuriose dalyvudavo po keliasdešimt, kartais iki šimto ir daugiau, vokiečių ir užsienio spaudos atstovų, dažnokai iškildavo ir Lietuvos klausimas. Ji iškildavo tas ar kitas spaudos atstovas, o visi tuo galėdavo pasinaudoti. Vok. Užs. Rkl. Ministerijos Spaudos Skyriaus vedėjas, Dr. Schmidt, arba jo pavaduotojas, Dr. Braun von Stumm, kas kartą jausdavosi begal nesmagiai, kada žurnalistas juos atakuodavo klausimais apie įvykius mūsų krašte. Negalėdami sugalvoti nieko gudresnio, jie visai išsisukinėdavo nuo atsakymų, arba beviltingai atsakydavo, jog tarnybai jiems nieko nežinoma, arba kad nėra įgalinti į tą kitą klausimą ką žurnalistams pareikšti.

Taip, pav., sakyti tie Vok. Užs. Rkl. Min-jos oficialieji spaudos ruporai pradžioje atsakinėjo jog Ausw. Amt'ui apie įvykius Lietuvoje sukilimo nieko nesą žinoma, jog apie atstatymą Lietuvos nepriklausomybės nieko tarnybiškai pasakyti negali, kad jiems nieko nėra žinoma apie buvimą Lietuvos Vyriausybės ir jos veikimą, ir kad net nieko nežinoma apie tos Vyriausybės galvos kurios sudarymo Jis asmeni-

Iš visur ir apie viską

— Amerikos tautinio sveikatos instituto mokslininkai su sekė, kad cheminių vyksmų pagalba, iš pomidoro gali gauti lytinius hormonus. Cortisone, įžymaus vaisto prieš šanarių uždegimą pigus ir gausus šaltinis gali būti išdava to paties atradimo. Tomatidinas, esąs pomidoro lapuose ir šaknyse, paverčiamas kitu chemikalu, kuris vėl gali būti pakeistas į lytinius hormonus (testosteroną).

— Čikagoje, Hilton viešbučio salėje, įvyko demokratų puota, kurioje už „lėkštę“ reikėjo mokėti visą šimtinę dolerių.

— Žmogaus smegenyse yra įsikūrusius lietuvių, praplaukus salą Eleną ir A. L. Ramanauskus, ant upės Urugvay kranto yra pp. Budreikų ūkis.

* Bruno Jakšys ir Napoleonas Strazdas nupirko restoraną, barą ir „parilla“ (kepsniai ant anglių) Buenos Aires cent re.

* Po antrojo pasaulinio karo iš Europos į Argentiną atvykę trys lietuviai veterinarijos gydytojai su šeimomis, gerai įsikūrė: Dr. J. Kuncaitis dirba savo srity Cordoboje. Jo mokslinį veikalą išleido Tucumano universitetas; Dr. J. Narbutas yra dalininku komercinio įrengimo (vitrynų) fabriko, sykiu su tautiečiais Sanke vičium, Bačkiu ir Rastausku ir Dr. A. Masiulis yra dalininku stiklo dekoravimo fabriko. Jo dalininkai taipgi lietuviai: P. Vidūnas ir V. Palačionis.

* Pasadenos, Calif., meno klubas turi tradiciją kasmet pa gerbti tą dailininką, kuris laimi „Popular Award“ metinį Madonų festivalio, parodoj. Šiais metais šitą premiją buvo laimėjęs dail. p. Puzinas už savo paveikslą „XX Amžiaus Madona“. Todėl gruodžio 11 d. minėtas klubas suruošė jo pagerbimo vakarą su programa, kalbomis ir vakariene. Dalyva vo apie 250 žmonių. Kalbose buvo iškeltas dail. P. Puzino talentas ir jo kūrybos aukštas meninis lygis. Jo paveikslas „XX Amžiaus Madona“ buvo pakabintas pagerbimo salėje ir gražiai apšviestas.

* Nikūnas, buv. Los Angeles, Kalifornijoje, muziejus konservatorijos, savo namuose rūpinasi įkurti lietuvių senovės muziejų.

Iš kitos pusės, kiek laikas ir mano galimybės leido, stengiausi palaikyti kontaktą, laiškais per patikimas rankas, su kitais Lietuvos postais, pirmoje eilėje su tais, su kuriais dar turėjau ryšį, būtent su Roma, Bernu ir Stockholm'u. Juos aprūpindavau informacijomis, kokias pats turėjau, ir apie tai, kaip vystėsi konfliktas su III-ju Reich'u. Sakyti postai, iš savo pusės, padarė visa, ką jie tik galėjo, kad apie įvykius mūsų krašte patirtų laisvoji užsienio spauda. To pasėkoje, pav., Švedijoje, kaip ir Šveicarijoje, tilpo laikraščiuose netik trumpesnių žinių apie tuos įvykius, bet ir ilgų ir rimtų straipsnių, kuriuose visas Lietuvos klausimas buvo nušviestas.

Tuo tad būdu suminėtoji aukščiausia „geležinė uždanga“, nacių pritaikinta Lietuvai, buvo palaužta. Tai patvirtina, pavyzdžiui, kad ir šis Dr. A. Geručio apibūdinimas viešosios opinijos Šveicarijoje, prie emigracijos.

(Galas).

apie 15 milijardų (15.000.000.000) nervų ląstelių.

— Traukinys toną krovinio nuveža mylią kelio, sunaudodamas anglies dvi unijas (56,7 gr.) arba alyvos arbatinį šaukštelį, jei vartojama dyzelinė mašina.

— Tokio, Japonijos soti nės gyventojų skaičiui smarkiai auga. Šiuo metu Tokio turi 6.650.000 gyventojų, o 1945 m. turėjo tik 5.400.000.

— Amerikos Vėžio ligos draugijos žiniomis, Brazilijoje kasmet vėžio liga miršta apie 36.000 žmonių.

— Hitlerio pramoginė jachta, po Vokietijos kapituliacijos, atsidūrė Amerikoje. Praktiški amerikiečiai pastebėjo, kad suvaržojus ją, kaip geležies laužą, galima bus didesni bižnį padaryti, negu naudojant kaip jachtą. Ji Bordentown'o plieno liejykloje išardoma. Bus gauta apie 3.000 tonų aukštos kokybės plieno, apie 3 milijono dolerių vertės.

— 1950 metais buvusių žemės drebėjimų jėga buvo tolygi 4 milijonams atominių bombų.

— Vienas akras (0,4 ha) žolį per vieną dieną išgarina 6 tonas vandens.

— Paukščių take yra apie 40 milijardų (40.000.000.000) zvaigždžių, kurios yra tokios pat saulės, kaip ir mūsų saulė.

— Pelės širdis plaką 700 kartų per minutę, tuo tarpu dramblio — tik 25 kartus, o žmogaus — apie 70 kartų.

— Žmogaus kūne yra pakankamai fosforo pagaminti 2000 degtukų.

— Prie Raudonosios jūros prieš ketveris metus žemėje buvo rasti keli kurių Senojo Testamento šv. rašto knygy rankraščiai. Šv. Rašto tyrinėtojai nusprendė, kad jie yra labai seni ir ten buvo kieno nors pslėpti Kristaus laikais. Dabar tie rankraščiai buvo paduoti tyrinėti radiochemikams. Šiems tyrinėjimams vadovavo Chicago universiteto mokslininkas W. F. Libby. Jis paėmė gabalėlį to lininio audklo, į kurį buvo suvynioti rankraščiai, karščio pagalba jį paverė į anglį ir pradėjo ją matuoti vadina mu Geigerio skaičiavimo aparatu. Visą apskaičiavus, pasirodė, kad linas, iš kurio buvo padarytas šis audklas, yra 1917 metų senumo. Taigi būtų maždaug ir Kristaus laikų.

kai, kaip politikas ir igūdęs žurnalistas, daug pasidaravo. Rugpjūčio 12 dieną jis man parašė štai ką:

„Bendras išpuolis, kad pradžioje mūsų tautiečių žygiai Tėvynėje sukėlė daug supratimo ir simpatijos. Kiek buvo galima, ta prasme buvo veikiamas. Kelias savaites visur viešpatavo išpuolis, kad mes vėl esame laisvi savoje valstybėje. Bet vėliau prasidėjo persilaužimas. Pradėjo plaukti nelinkimos žinios. Dabar visi žino, kad esame okupuoti iš naujo. Poks pats persilaužimas įvyko ir pas mūsų užjūrio tautiečius. Nors iš pat pradžių ten buvo skeptikų dėl mūsų ateities, bet pirmomis dienomis buvo didelis džiaugsmas. Buvo rašyta ir apie Jus. Dabar vėl viskas apsisvertė aukštyn kojomis“...

Tebus leista man baigti šiais žodžiais: kiekvienoje politikoje būna skeptikų ir neskeptikų. Tačiau, jei tauta susidurtų tik iš skeptikų, tai ji, greičiausiai, niekad neįstengtų kovoti už savo laisvę; todėl ji jos niekad ir neįskovotų, nes veltui tokios gerybės niekas niekam nepadovanotų. Nei LAF Vadovybė, nei eilinis lietuvis aktyvistas, nebuvo nei skeptikai nei neskeptikai, o tik Lietuvos laisvės kovotojai. Todėl ir laimėjo 23 birželio sukilimą. Jis lieka iki šiol vieninteliu konkrečiu mūsų tautos laimėjimu sunkioje kovoje už Lietuvos nepriklausomybę, šventu kiekvienam lietuviui, kaip Tėvynėje — Lietuvoje, taip tremtyje, taip ir emigracijoje.

Šviesos ir gyvybės slėpiningumas

vydūnas

III. 5. Šviesos ir Gyvybės Tarpininkavimas Žmonėms. Senais laikais buvo daug aiškiau numanyta negu dabartyje ir skelbta, kad visas gyvumas, visi jo išsirodymai sukyla iš dieviškos šviesos, kuri iš augst laiko ir erdvės, iš anapus visų jausinių patirtų slėpių, iš galios tapti šventės Dvasios martia. Iš jos gimęs Dievas žmogus taip aiškėja, kad buvo galima sakyti: „Jūs esate pasaulio šviesa“ (Mat. 5,14s). Bet didžiojo Slėpinio apreiškimas žmoniškume pasiskelbia: „Aš esmu pasaulio šviesa. Graikai. Ir pasakojai ir kaip Kurs manimi seka, neklaidios tamsoje, ale turės gyvybės šviesą“ (Jon. 8,12).

Tokiais žodžiais žmonių sąmoningumas raginamas kreiptis į tą šviesą iš kurios kyla ir kurią grįžta visa šviesa ir gyvybė. Tai antrina ir žodis: „Iš Šv. Juoni ir Jopi yra viskas. Jam garbė per amžius! Amen. Rom. (1,36).

Šviesos pakitimo dienos buvo senovėje labai šventamos. Degantios ugnys tai ir skelbė. Buvo aiškiai numanyta, kad jos skleidia šilumą ir šviesą, kas reikalinga yra gyvumui, ale ir tai, kad jos sukuria lyg iš nieko, tiesiog slėpiningai. Todėl ugnys ir galėjo sužadinti pasišventimą šviesos kilmei. Ugnies šventumas buvo Lietuvių numanytas iki esamų laikų. Aiškus yra atminty žodis motinos ir tarnaitės: „Nespaudyk! Jį šventa. Šventamuiose ir šventuose Alkuose ugnis buvo nuolatai kuriam, o ne tik tai šaltuose žemės kraštuose, ale ir šiltuose. O tikybinės šventės dar ir šiandien šventamuiose uždegamos žvakės.

Šventosios ugnies saugotojos buvo senais laikais skaisios merginos. Romietiai vadino jas Vestalinėmis kaip tarnaites židinio dievaitės Vesta, kurią Graikai vadino Hestia. Aistiai, Lietuviai, Prūsai jas vadino Vaidilutėmis. O viena jų stengėsi eiti pareigas Gumbinės apskrityje rodos, iki 16 šimtmetio, kol nebuvo nužudyta. Vaidilutės vardas norėjo priminti, kad ji turi tarnauti slėpiningam pasireiškimui. Kad moteriškoms tai jau paprastame gyvenime užduota,

MOKYKLA — LIETUVYBĖS TVIRTOVĖ!

Pirkdami „MOTINOS MOKYKLOS“ ženklius — ją stiprinsite!

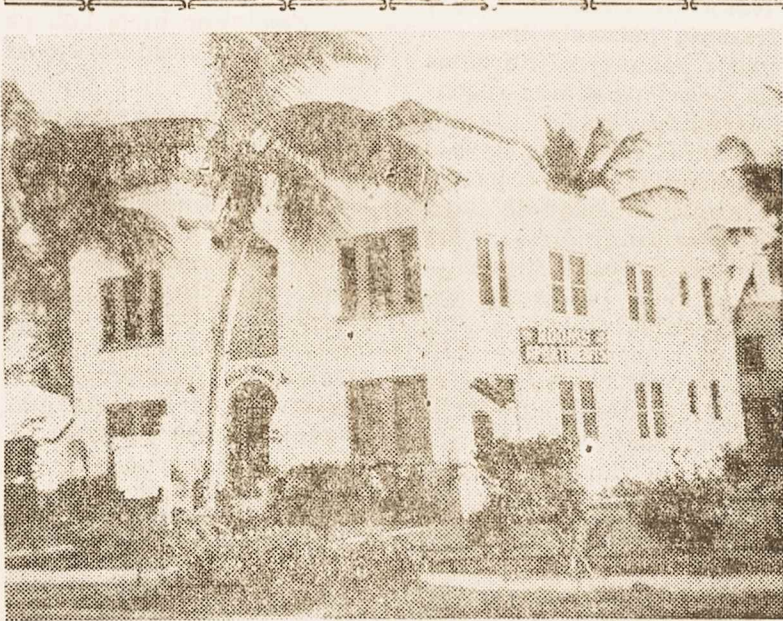
KULTŪRINĖ KRONIKA

ARGENTINOS SOSTINĖ SUZAVĖJO LIETUVAITĖS KONCERTAS

Puošniame Buenos Aires miesto centre teatre „Odeon“ įvyko jaunutės smuikininkės lietuvaitės Elenutės Kuprevičiūtės koncertas. Dienraščiuose, programose ir afišose skambėjo, kad tai lietuvaitės koncertas. Tai pirmas toks didelis įvykis, nes Odeone tik jos brolis, pianistas Andrius Kuprevičius yra koncertavęs, kaip lietuvius. (Colone dainavę rušiskas operas Lietuvos Valstybės artistai ne visur buvo vadinami lietuviais).

Didelėse afišose gatvėse, dienraščiuose puslapiuose ir programose buvo pabrėžiama, kad Elenutė Kuprevičiūtė yra lituana. Palankiose koncerto recenzijose — taip pat.

Smuikininkė Kuprevičiūtė sužavėjo daug reikalaujančią Odeono publiką. Haendel, Kreisler, Brahms, Bartok, Debussy, Aguirre — Gaos, Albeniz — Peerdiaz ir J. Budriūno kūrinių sudarė trijų dalių programą, po kurios publikai ne nuostojant ploti, patiekė dar du kūrinius. Pianu lydėjo Orestes Castronuovo. Menininkė lietuvių parapijos jubiliejaus migo gavo daug gėlių ir sveikinimų. (K. K. L.)

JOS. YASAUSKIS

1720-24 Buchanan Street, Hollywood, Florida. Gražiausia ir patogiausia vieta Vakacijoms, tai palmuotame Hollywood Floridoje. Apartamentus užlaikome pirmos rūšies su visais patogumais. Kviečiu visus lietuvius atsilankyti į saulėtą Floridą, nes čia būna nuolatinė vasara. Svečius iš geležinkelio stoties parsivežame, paskambinus telefonu 3290.

A. RUKAS TORONTO SCENOJE.

Viena iš Toronto užsidiarų iš intensyvaus darbo vagą verčiančių grupių — meno mėgėjai — gruodžio mėn. 16 d. gausiai susirinkusiai vietinei visuomenei pademonstravo, savo meniškų pastangų rezultatus: scenos šviesą išvydusią A. Ruko 5 veiksmų komediją „Sli dus pusmilijonis“.

Mūsų scenos meno palaikytojai, reikia pripažinti, neturi didesnio pasirinkimo iš paskutinių laikais lietuvių autorių parašytų veikalų skaičiaus ir todėl toronaiškiai turėjo pasitenkinti nepretenzingu A. Ruko dvarininkiško gyvenimo pjūviu. Veikale pasirinkta iškarpa iš nepr. Lietuvos dvaro, kurio savininkų globoje į subrendimo amžių artinasi našlaitis Aleksas ir kurio daliai prie tam tikrų sąlygų svyruoja visas pusmilijonis palikimo. Nežiūrint savininkų planų apvesti gero pamušalo jaunuolių su savo tūsiagalve ir kokete dukrele, šis įsimyli antrą tų pačių dvarininkų auklėtinę prasi gerusio brolio majoro dukterį Reginą.

Nesudėtinga intriga, kur kietakakčiai dvarininkai (A. Rukas jų neišskyrė kuo nors charakteringiau iš lietuviško kaimo sodiečių) įvairiais įkalbiais ir šmėklų pagalba priverčiami nusileisti įsimylėjusiems. Bet šokia atžvilgiu jo ne jaunuoliams, komedijoj stumia jaunamietis Aleksas (V. Štutys) ir nežiūrint turimos nebiologos praktikos scenoje ir visų mizanscenų, kaip pav., atsisai laisvo jautimosi, jo rolė truputį apiblando vien dėl veikalo kompozicinio perkrovimo.

Iš kitų veikėjų gabiai ir su gėrais duomenimis išlaikytas vaidmenimis išėjo nuolatinio poilsio mėgėjas dvarininkas Kutra (P. Jurėnas), majoras (J. Gaizutis) ir augtinė Regina (B. Petruitytė). Motina, dvarininkaitė Danutė ir žioplas miesto ponaitis (A. Liaudinskaitė, T. Barkertaitė ir J. Maniūška), nežiūrint ir pastangų ir jaučiamo sugebėjimo, neturėjo progos išsiveržti iš uždėtų siaurųjų šaržinio vaidavimo rėmų.

Publika pastatymą priėmė šiltai ir su įvertinimu už linksmesnės nuotaikos pabarstymą. Spektaklio pabaigoje meno mėgėjų grupė savo vardu pasveikino ir įteikė gėlių režisoriui J. Jagėlai, kuris jau 40 metų nesilatai ir su įvertinimu už linksmesnės nuotaikos pabarstymą. Spektaklio pabaigoje meno mėgėjų grupė savo vardu pasveikino ir įteikė gėlių režisoriui J. Jagėlai, kuris jau 40 metų nesilatai ir su įvertinimu už linksmesnės nuotaikos pabarstymą.

KAS SKAITO

„NEPRIKL. LIETUVA“ — REMIA LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ!

STIKLINĖ ARBATOS

J. TUNKEL

IŠ ČEKŲ K. VERTĖ MORRIS CAPKAU,

Vieną šaltą rudenio popietę, mano draugas, tos istorijos herojus Lamiška vaikštinėjo Prahos senamiesčio siauromis gatvėmis atydziai dairymasis ir stebėdamas saldinių krautvėlių vitrinas. Jo dėmesį patraukė gražus, rudas spalvos, apetitą sužadinas tortas.

— Būtų visiškai ne pro šalį truputį užkasti to torto, taip sau su stikline arbatos — nusprendė Lamiška.

Jis nedrąsiai pravėrė duris. Jį pasitiko bedantė veik ligi ausų išsivėpusi šeimininkė, kuri jam tuoj nurodė vietą tarp dviejų moterų prie mažo stalelio. Tos moterys, atrodo, irgi neseniai buvo atvykusios nes jų stalelis buvo tuščias. Atlikęs paskutinės mados elgesio formalumus Lamiška atsisėdo prie stalo. Neužilg vienas kelneris atnešė toms moterims pietus. Moterys žvilgtelėjo į Lamišką. Viena iš jų labai maloniai nusišypsojo.

— Patinku aš jai — pagalvojo Lamiška. Jis žvilgtelėjo į antrą moterį. Ir toji šypsojos. — Aš ir tai patinku, aš joms abiems patinku! — džiaugėsi Lamiška ir žvilgtelėjo į kelnerį, kuris visiškai nesišypsojo, o tik laukė pinigų.

Lamiška suprato, kad jis kaip dženotelmenas atsirevanšuodamas už šypsenas privalėtų sumokėti už pietus.

— Nieko sau moterys, juk čia išsivystys mano pirma pažintis, gal viena iš jų bus mano žmona! Niekada žmogus nežino, kur jį proga ir laimė laukia, — galvojo Lamiška.

— Oh, ja, ja, kiek čia kainuoja ponas kelneris? — jis užklauso.

— Trys šimtai kronų.

Ir Lamiška užmokėjo tris šimtus. Abi moterys dar labiau šypsojos.

— Ko jums, pone?

— Man tik stiklinę arbatos su gabaliuku torto, visiškai tokio pat, koks ten tam pirmam lange išstatytas.

— Klausau, pone!

Bet vos tik kelneris spėjo apsisukti, Lamiška pradėjo galvoti, kad čia, toj vietoj ta stiklinė arbatos gali per daug kainuoti. Jis nusprendė geriau iš kalno paklausti, kiek ji kainuoja. Atsipašęs moterų, kad jis einas cigarečių prie bufeto, Lamiška pakilo. Bet vėl nauja idėja šovė jam į galvą. „Kurių galų man čia klausti kainos, juk aš galiu gauti stiklinę arbatos visai nemokamai. Juk aš turiu gerą pažįstamą ir turtingą šeimą Grybų gatvėje, tai ponas Špilkas. Juk dabar vakareinis laikas. O juk tiek Špilka, tiek Špilkenė, labai mėgsta arbatą, be abejo, jie turės vakarienei arbatos.

Ir Lamiška niekam nepastebėjęs išspruko lauk.

Bet kokia nelaimė! Skrybėlė liko!

— Tegul ją galas tą skrybėlę, juk dabar būtų didžiausia gėda grįžti atgal ir tą gražių moterų akivaizdoj pasiimti skrybėlę... Na, už tuos tris šimtus ir skrybėlę, kuri man kainavo 700 kronų, aš pas Špilką išgersiu daug arbatos ir daug torto suvalgysiu, taip kad visas tūkstantis kronų neišlygins, o be to dabar tokiu laiku tramvajai prisigrūdę pilni žmonių, konduktorius manęs nepastebės ir aš ligi Grybų gatvės nuvažiuosiu nemokėjęs, tai visiškai išsilygins tas tūkstantis kronų.

Neilgai trukus Lamiška jau buvo tramvajui, kuris visu tempu nešėsi Grybų gatvės link. Bet vėl bėda! Tramvajui buvo labai mažai žmonių, konduktoriui jis pasirodė įtartinas ir jis buvo užklaustas bilieto.

— Nėra bilieto!

Bilietas kainavo dvidešimt kronų, bet pagal atatinamą paragrafą už važinimą be bilieto Lamiška buvo nubaustas dvigubai, taigi keturiasdešimt kronų.

— Nieko — galvojo Lamiška — aš už tuos keturiasdešimt kronų ištepsiu daugiau sviesto ant duonos pas Špilką. Dar nespėjus Lamiškai paspausti Špilko durų slenksčio, kaip pačios durys atsivėrė ir pasirodė pati Špilkenė su dar keliomis ponėmis.

— Oho, oho ponas Lamiška! — prabilo Špilkenė, — mes kaip tik visos išeinam. Jūs ponas Lamiška, tikriausia buvot pas mus beeinas. Kaip gaila, bet mes turim, kaip pavyzdingos narės eiti į mūsų organizacijos susirinkimą. Kadangi mūsų labdaringosios organizacijos tikslas yra pagelbėti dvasiniai bei moraliai neturtingas neščias moteris, tai mes čia jau ir sąrašą rėmėjų esam padarę. Jūs taip pat esate tame garbingame sąrašė ir valdybos nutarimu jūsų aukos suma yra tik penki tūkstančiai kronų.

Lamiška dar mėgno derėtis, kad jis tiek negalys aukoti, kad jo reikalai taip pat blogai stovi ir tt., bet energingos ponitės prievėrtė Lamišką kapituluoti, ir galų gale jis pasirašė keturių tūkstančių čekį.

— Koks malonus ir garbingas žmogus! — dėkojo visos — Jūs tikriausia neatsisakysit mus palydėti ligi salės.

Ir Lamiška negalėjo atsisakyti. Kadangi jau buvo pradėję lyti, o jis neturėjo skrybėlės, dar teko šaukti taksi. Kadangi minima salė buvo kitam miesto gale, tai šoferis pareikalavo tris šimtus kronų. Lamiška pradėjo derėtis ir po pusvalandžio šoferis nusileido penkias kronas, bet tuo laiku neužsuktas taksmetras jau rodė septynišius šimtus kronų.

Ir Lamiška užmokėjo. Išlipęs iš taksi, jis tų moterų jau nematė, bet jį pasitiko jauna, graži mergaitė, kuri paprašė jį užteiti pas ją į raštinę. Kaip dženotelmenas Lamiška su mergaite nesiginčijo ir užėjo į raštinę.

Ten jį pasitiko dar dvi mergaitės.

— Ponas Lamiška, mes jau įrašėm jūsų garbingą pavardę į mūsų garbės narių eilės, kurie užsimoka po šimtą kronų įstojamojo mokesčio...

Lamiška užmokėjo dar šimtą ir suprakaitavęs išsprūdo į gatvę.

— Kas dabari — galvojo Lamiška, dar negavau stiklinės arbatos, o kiek išleidau, skrybėlė ir pietūs — tūkstantis, bilietas ir bauda keturiasdešimt, auka keturi tūkstančiai, taksi septyni šimtai, nario mokeskis šimtas, jau netoli šešių tūkstančių!...

Bet laimė ateina paskutinę minutę. Taip ir Lamiškai atėjo paskutinė idėja.

— Juk aš galiu nuvykti pas p. Špurką! Kokia gera mintis! Juk Špurkos dukrė šiandien išteka, o Špurka juk valstybinio banko kasininkas, aišku, jis neapsiklausins ir savaime aišku saunias savo dukteriai vestuves bus iškėlęs. Kad jis manęs nepakvietė, tai čia visiškai atleistina, juk žmonės prieš vestuves visada neturi laiko ir į metrikacijos įstaigą bėgti, ir šnapso pirkti, ir pyragus kepti, o je, visai nėra laiko. Aš ten visai tuos šešių tūkstančių išlyginsiu, dar ir su kaupu. Aš ten daug gersiu, ir gero šnapso gersiu, o šnapso toks brangus šiais laikais! Aš ir valgysiu daug. Mėsos, aišku, o mėsa tokia brangi! Visai gerai.

Šį kartą Lamiška jau atsargumo ir taupumo sumetimais jau nesiryzė sėsti į tramvajų, bet paspaudė pėstute. Kas čia yra, tik dešimt blokų nuo čia. Ir koks buvo Lamiškos nustebimas, kada prie sekančios gatvės jis akis į akį susidūrė su pačiais Špurkais. Jį prabilo Špurkienė.

— Ponas Lamiška! Kurgi jūs, kaip gera kad jus sutikom. Mes kaip tik einam kvieisti svečių į dukters vestuves kitą sekmadienį. Turėjo jos įvykti kaip šiandien, bet dėl laiko stokos teko savaitei atidėti. Jūs ponas Lamiška tikrai neatsisakysit ir atvyksit.

— Dėkui, labai malonu ponai Špurkiene, aš čia tik... vot ten tam raudonam name... prie kampo... pažįstamą aplankyti einu...

— A, aa tai ten gyvena daktaras Korka, tai pas jį. — nutraukė Špurkienė Lemiškos pasiteisinimą.

— Taigi pas daktarą Korką, mes geri pažįstami... Tad tuo tarpu... — atsisveikino Lamiška, o abu Špurkai taip įtartainai nusišypsojo. „Ko jie abu taip šypsojos, o ypač Špurkienė?“ galvojo Lamiška toliau eidamas. Ir koks jo buvo nustebimas, kada jis pamatė prie to raudono namo iškabą: „Dr. Korka, venerinių ligų specialistas“.

— Štai kodėl Špurkienė šypsojos! Baigta! Viskas baigta! Negaliu jau eiti į vestuves, negaliu gerti, nei valgyti! Ai, ai, ai! Ir ko man reikėjo jai sakyti taip? Kaip melas neišsina ir nauda!

Baisus troškulis suspaudė Lamiškos gerklę ir jis užėjęs į pirmą pasitaikiusią valgyklą užsisakė stiklinę arbatos.

PAVYZDINGAS ENKAVEDISTAS,

BET IR TAS TURĖJO BEGTI...

Jis nežino, ar nebenori žinoti, kad Čekoslovakijos respublika buvo įsteigta spalio 28 d. 1918 m. Pagal komunistų parasytą istoriją Čekoslovakija yra gavusi savo nepriklausomybę aciu Sovietų Sąjungai, nes esą Habsburgų Austro-Vengrijos imperija buvo nuversta Čekoslovakijos darbo klasės, kuri sukio Rusijos revoliucijos įtaką ir išejo į streiką. Jis net pamirso savo ankstybesnes tautines sventes ir nežino tik komunistų kalendorių. Visas jo protavimas yra virtęs pavojingu robotu ir oportunisto mišiniu. Tai, anot policinės valstybės sąvoką, „kadru inteligentijos tipas“, arba kaip Orwellis sako, „Ignoracija yra stipri“.

Paklaustas, ar jis kada domėjosi Vakarais, Hora atsakė gavus purtymu. Taip, kartais jis pamanydavęs, bet niekuomet nesidomėjęs, nes tatau būv draudžiama ir „galėjo įvelti į nemalonumus“. Jis niekuomet nesiklausęs svetimų valstybių radio, niekuomet neskaityęs užsienio laikraščių.

„Hora kaip snipų medžiotojas.“

Per visą vasario mėnesį 1948 m. prieš komunistų perversmą Hora buvo gatvės kalbėtojas, jo pareiga buvo „skelbti masei“ marksizmo diektiką ir kompartijos dvipusę „filosofiją“, kurios sukus jis buvo išmėtinai. Vėliau jis gavo uždavinį rekrutuoti tai yra įtraukti į slaptosios policijos tarnybą laisvalaikius pranešėjus, snipus, uostinėtus bei provokatorius.

Paklaustas, kaip jam tas uždavinys sekėsi, Hora paaiškino:

„Aš tik sekiau prezidento Gotvaldo įsakymus. Gotvaldas pasakė, „Mes neturime verst, kad žmonės dėtųsi prie mūsų, mes turime juos prikalbėti.“ Pavyzdžiui valstiečiai nekenė kolchozų, bet jie buvo prikalbėti, ir šiandien milijonas hektarų žemės jau yra kolektyvizuota ir įsteigta 6.000 kolikių“. Čia Hora kalba kaip automatas. Pa prastai jis kalba sunkokai ir išleto, bet kai tik paliečia marksizmo ar partijos reikalus, jis beregint pradeda kalbėti labai greitai, automatiškai, tartum blogas artistas, kuris kalba savo išimokintą rolę, pats jos ne suprasedamas.

„Prieš pradėdamas dirbti su savo naujuoju prospektu (prospektu jis vadina tokį asmenį, turį jį pasirenka prikalbėti būti snipu), aš visų pirma surinku visas žinias apie jį. Po to tik aš pasikviečiu jį ir praduo dilgint jo piatrotizmą. „Žiūrėk“, sakau, „ka amerikiečiai daro Vakarų Voketijoje! jie padeda vakiečiams atstatyti karo pramonę. Paleido visus karo nusikaltėlius. Jie paleido Ilse Koch, tą Buchenvaldo pabaisą. Jie remia Sudetų vokiečius. Ar tamsta nori sulaukti antros vokiečių okupacijos savo arba savo vaikų amžiuje? Čia negali būti jokio pasirinkimo. Tamsta turi atsisverti. Ar ba tamsta esi mūsų pusėje prieš vokiečius, prieš Wall streetą ir prieš Vakarų imperialistus, arba tamsta esi prieš mus, prieš savo tėvynę ir pats prieš save“.

KALEDOMS PUKIOS DOVANOS

Vaikams — Vienintelis lietuvių kalba, leidžiamas iliustruotas žurnalas — Eglutė. Kai na metams 3,— dol.

„Daktaras Aiskauda ir jo žvėrys. Labai įdomi pasaka su 63 iliustracijomis. 92 pusl. Kaina tik 1,— dol. Vaikai ją skaito su dideliu susidomėjimu.

Lietuviškos pasakos. Sudarė Dr. Jonas Balys 230 pusl. Pasakos gražiai iliustruotos. Kaina 2,50 dol.

Motivoms — „Taupioji Vėrėja“, kurią paruošė H. Mačiulytė — Daugirdienė. Ji patiekia 300 įvairių valgių gaminių receptų. Kaina 2,— dol.

Tėvams — Kun. Dr. J. Vaitkevičiaus labai įdomi dvasinio turinio knyga — Gyvoji Dvasia, 464 pusl. Kaina 5,00 dol. Kalėdų proga — už 3,— dol. Užsakymus su pinigais siųskite. Eglutė. P. O. Box 22 — Brockton 68, Mass.

„Jei mano prospektas (tiksliau, auka) vis dar neapsisprendžia, aš jam papasakojau apie amerikiečių planus sukurti naują vokiečių armiją prieš mus“, Hora pasakoja. „Tai beveik visuomet paveikia. Prospektas gauna keletą dienų apsigalvoti, ir tada ateina ir pasirašo proklamaciją (pasizadėjimą)“.

Bet jei jūs „prospektas“ vis tik dar atsisako pasirašyti tą proklamaciją? — paklausiau Horos.

Hora atrodė nustebeš dėl mano tokio naivumo, ir paaiškino: „Tuomet aš jam pasakiau: Mano drauge, sakau, mes turime laiką prieš jus patį. Mes turime kai ką prieš kiekvieną. Mūsų pareiga yra surinkti pakankamai medžiagos prieš kiekvieną žmogų, kad reikalui esant ji galima būtų pakarti. Karo metu aš buvau koncentracijos stovykloje tik vienus metus, ir tai, užtikrinu, nebuvu malonu, nors vieni metai greitai pračina. Jei tamsta nepasirašys, aš turėsiu tamstą imti drauge. Tai būtų gaila. Pasitaiko, kad mes turime pakankamai inkriminuojančios medžiagos laikyti tamstą koncentracijos stovykloje per mažiausią penkiolika metų.“ Hora patenkintas nusišypsojo. „Po to prospektas beregint pasirašo proklamaciją“.

Proklamacijos tekstas yra toks:

„Aš (vardas) šiuomi pasižadau, savo laisva valia, bendradarbiauti su Valstybės Saugumo policija bet kuriais ir visais reikalais, kurie atrodys reikalingi policijos organams. Išduoti bet kokią informaciją, gautą per mano veiklą kam nors kitam, o ne policijos organams, yra nusikaltimas, baudžiamas ligi metų kalėjimu. Pasižadau neprisistoti apie savo darbą Valstybės Saugumo Policijos tarnyboje nei savo žmonai, nei tėvams, nei vaikams, nei giminėms, nei draugams, ir niekam kitam. Savo darbo tiksliu pasirenku (vardą) kaip savo slapyvardį“.

Bus daugiau.

NAUJA KANADIŠKA BALETO ORGANIZACIJA

Norėdami išvystyti atskirose vietovėse Kanados baletą, Toronte įsisteigė „the Ballet Associates of Canada“, kuri turi savo skyrius visame krašte.

Ta grupė buvo sukurta su tikslu raginti „originalų kanadišką baletą, padrąsinti kanadiškus baletu meistrus, kompozitorius ir artistus lavinti jaunus Kanados šokėjus“.

Miestai, kaip Toronto, Winnipeg, Vancouver, Halifax, Montreal ir Ottawa turi savo aktyvias baletu grupes.

Istojamieji egzaminai bus laikomi Toronte Boris Volkoff'o studijoje, Winnipege — Winnipeg baletu kompanijoje, Halifaxe — Halifaxo baletu kompanijoje ir Montrealyje — Elizabeth Leese Baletu. Šitoji baletu sąjunga tikisi rasti naujų talentų ne tik čia gimusių kanadiečių, bet taipogi naujai atvykusių tarpe.

KLAUSIMAI

IR ATSAKYMAI

VEDA JONAS J. JUŠKAITIS
907 Dundas West, Toronto, Ont.

27. Po intensyvaus darbo ir investavus kapitalo pasisekė padaryti išradimą, kurį pritaikius vienoje industrijos šakoje, mano nuomone, būtų galima palengvinti ir pagreikinti gamybos procesą. Teko girdėti apie vieną inžinierių, kurio išradimu pasinaudojo darbdavys. Kaip apsisaugoti nuo panašaus eksploatavimo? (Atsakymas į p. D., Vancouver, B. C., paklausimą).

Išsamiai atsakyti į Jūsų, p. praplėtimo ir prie sąlygų pad., taip svarbų paklausimą, kuris liečia ir kitus mūsų tautiečius, nepanagrinėjus esminių patentų teisės nuostatų, būtų sunku.

Patentas yra dokumentas, kuriuo suteikiama asmeniui eksklusyvinė nuosavybės teisė į išradimą tam tikram laikui tarpui. Britų Šiaurinės Amerikos Įstatymo (Kanados Konsolidacijos) 91 skyriaus 22 poskyrius suteikia legislatyvinę galią Dominijos parlamentui leisti įstatymus sąsiję su patentais. To pasekoje, visose Kanados provincijose patentai ir su jais susiję reikalai yra tvarkomi federalinio seimo Otawoje išleisto Dominion Patent Act įstatymo rėmuose.

1. Nauji išradimai ir senųjų išradimų patobulinimai.

Viršuje paminėtas įstatymas įgalina kiekvieną asmenį, padariusį išradimą, kuris: a) kitiems nebuvo žinomas; b) nebuvo aprašytas kitame patente ar Kanados spaudoje laike dviejų paskutinių metų ir c) nebuvo viešai Kanadoje vartojamas ar pardavinėjamas vėliau kaip prieš dvejus metus, prašyti vyriausybės ir gauti išimtinias nuosavybės teises į tą išradimą. Išradimas patentu įstatymo prasme reiškia naują ir naudingą: 1) gaminimo metodą, procesą, mašiną, įrankį bei mechanizmą ir 2) pagerinimą ar patobulinimą tose srityse. Patobulinimo užpatentuotojas betgi neturi teisės pasinaudoti originaliuoju išradimu, lygiai kaip paskutiniojo išradėjas negali vartoti patobulinimą gamyboje. Kiekvienas turi gauti iš antrojo licenciją susitartomis sąlygomis.

Patentas Kanadoje nėra išduodamas už mokslinį principą ar abstrakčią teoriją. Turi būti nurodoma, kokiū būdu naujas dėsnių gali būti pritaikytas praktikoje ko nors naujo ir vertingo pagaminimui, arba jau egzistuojančio pagerinimui. Pav., atradimas, kad švieša veikia sidabro druska, nebuvo joks naujas išradimas. Bet asmuo, kuris pritaikė tą cheminę tiesą fotografavimui menui, padarė užpatentuojamą išradimą.

2. Apsauga, kurią suteikia patentas.

Patentas nėra atlyginimas už protinius gabumus ir intensyvų darbą, bet visuomenės suteikiamas monopolis išradėjui tam tikram laikui tarpui su sąlyga, kad jis atidengia visuotini naujų išradimą. Išradėjas tuo aktyviai prisideda prie visuomenės žinojimo aktyracijos.

Patentas yra vyriausybės išduodamas dokumentas, suteikiantis išradėjui neribotą teisę gaminti, vartoti ir pardavinėti pagal išradimą ne visam laikui, oet tik septyniems metams. Tam laiko periodui praėjus, išradimas pasidaro visuomenės nuosavybe.

Dažnai išradėjui yra fiziškai neįmanoma vienu dideliu masu pritaikyti praktikoje savo darbo ir genialumo vaisius. Ta da jis išradimą parduoda. Vertingas išradimas, pav. būdas gaminti tam tikro kokybės daiktus, jeigu užpatentuotas, fabrikantų būtų perkamas už atitinkamai didelę pinigų sumą. Išradėjui nesusipratus išsiimti patento laikui, industrialistai naująjį gaminimo būdą gali paieisti ir apyvartą nesumokėję nė cento.

Užpatentuotojo teisės apsaugomos įstatymais. Patentas pažeidžiamas, kai pasinaudojama užpatentuotu išradimu arba jo dalimi be išradėjo sutikimo. Neleistinas pasinaudojimas susideda iš užpatentuoto mechanizmo, įrankio, mašinos etc. gaminimo, imitavimo, vartojimo, pardavinėjimo, pasiūlymo pirkti, pardavimo ar importavimo.

Išradėjas, kurio patentas pažeidžiamas, iš teismo gali gauti patvarkymą, kad būtų: 1) uždraudžiama pažeidėjui produkciją tėti; 2) konfiskuojami gaminiai, išradėjui perduoti ar sunaikinami; 3) pažeidėjo pajamos ir gautas pelnas perduodamas išradėjui; 4) pažeidėjas apdedamas išradėjui sumokama pabauda.

Verta paminėjimo yra viena išimtis. Kanados vyriausybė gali pasinaudoti užpatentuotu išradimu kiekvienu metu, sumokėjęsi išradėjui Patentų Komisionieriaus rekomenduotą pinigų sumą.

3. Procedūra, norint gauti Kanados patentą.

Prašant patento, reikia kreiptis raštu į The Commissioner of Patents, Ottawa, Ontario. Su prašymu siunčiamas 15 dol. čekis ar pašto perlaida. Patentu išdavimo atveju papildomi 20 dol. turi būti sumokami. Patento prašyti gali pats išradėjas arba ir kitas asmuo, kurį pirmasis yra įgaliojęs arba kuriam yra perleides savo teises.

Prie prašymo pridedama: 1) Išradėjo po priesaika padarytas pareiškimas, kad jis tiki, jog jo išradimas yra pirmas tos rūšies; 2) Dviejuose specifikuojančių kopijose smulkiai aprašomas išradimas ir jo pritaikymo galimūmams praktikoje žingsnis

Moksio-technikos naujienos

ISRASI SPINDULIŲ ŠAUDMENYS

Jau Pirmame Pasauliniame kare buvo naudojamos ne tik patrankos, kanuolės, kurios šaudė sviediniais arba kulko mis, bet ir liepsnosvaidžiai, kurie šaudė liepsna. Šie pabūklai tačiau galima buvo panaudoti tik arti esančiam priešiui naikinti.

Dabar Anglijos Harvell atominis fabrikas išrado būdą šaudyti spinduliais. Tam tikslui yra pritaikyta atominių spindulių patranka, kuri į priešio pozicijas šaudys atominės energijos spinduliais. Šis ginklas esą atstotosiąs atominę artileriją, arba ją pakeisias. Spindulinės patrankos veikimo ribos būsiančios ribotos ir be tokių plačių pasekmių, kokias duoda atominės bombos ir, spėjama, duos atominiai artilerijos šoviniai, esmėje labai panašūs į atomines bombas.

DIDMIESČIŲ ORAS

Visiems yra žinoma, kad miestų oras neturi lauko oro švarumo, ypač didmiesčių oras. Todėl miestų savivaldybės rūpinasi kanalizacija, vandentiekio, šalinimo nešvarumų švarumų.

Patento prašant mašinai, įrankiui ar mechanizmui, pridedami dviejose kopijose braižiniai. Tų smulkių ir išsamų žinių suteikimo tikslas yra užtikrinti, kad po 7 metų, patentui pasibaigus ir kiti specialistai sugebėtų išradimą panaudoti visuomenės labui. To dėl, nesuminėjus tikslų ir pilnų detalių specifikacijose ar brėžiniuose patentą padaro negaliojančiu. 3) Taip vadinama me pretenzijų pareiškime nurodoma, kad išradimas yra naujas bei pirmas tos rūšies ir dėl to prašytojas vienas pretenzijas turi teisę į jį. 4) Kai kuriais atvejais, kur praktiškai įmanoma, yra pareikalaujami išradimo modelis ar pavyzdys.

Jeigu Komisionieriui paduodami keli prašymai vienu metu tam pačiam patentui gauti, jo diskrecijoje spręsti, kuriam prašytojui priklauso pirmumo teisė. Patentų įstaigos valdytoji kompetencijoje atsakyti išduoti patentą, jeigu jo nuomone išradimas yra nevertas užpatentavimo, arba buvo jau ankščiau užpatentuotas. Jo sprendimą galima apeliuoti laike šešių mėnesių nuo pranešimo atmetimo į Exchequer Court (Valstybės Išdo Teismas).

Istatymas numato, kad ant kiekvieno ir apyvartą paleidžiamo patentuoto gaminio turi būti atžymėti patento išdavimo (Copyright).

Didmiesčiuose, kaip New Yorkas ir jo dalys yra įrengtos oro tyrimo stotys. Neseniai tyrimo stotys, tyrusios New Yorko orą, paseklė šiuos duomenis: Brooklyno daly — Williamsburghe per mėnesį nugula 164 tonos visokių dulkių vienos ketvirtainės mylios plotė; New Yorko Manhattane — 154 to; Bronx — 124 to; Jamaica ir Queens-72 to. Pasirodė, kad Bronx su kiekvienu oro įkvėpimu į žmogaus plaučius patenka apie 357 tūkstančiai dulkių, kuriomis užterštas miesto oras, Queens — 239.000 dulkių, Manhatane — 137, Brooklyne — 106.000.

Dėl šio užteršimo kyla visos ligos, kurios New Yorkui kasmet sudaro apie 250 milijonų dolerių nuostolių. Nustatyta, kad NY oras kasmet vis daugiau užteršiamas.

Todėl kyla būtinas reikalas susirūpinti oro švarinimu. Tuo tikslu namų ir fabrikų kaminiams turi turėti filtrus; cheminiai fabrikai — cheminius filtrus; automobilių mašinos taip pat dūmų gesintuvus.

metai, pav. „Patented 1952“.

Iduodamas patentą Komisionierius neprisiima jokios atsakomybės dėl jo galiojimo. Patentas vėliau gali pasirodyti be vertės dėl kelių priežasčių: 1) Jeigu tas pats išradimas buvo ankščiau užpatentuotas kitoje valstybėje; 2) Yra neįmanoma išradimą praktiškai pritaikyti; 3) buvo suteiktas nepilnas išradimo patentą padaro negaliojančiu. 3) Taip vadinama me pretenzijų pareiškime nurodoma, kad išradimas yra naujas bei pirmas tos rūšies ir dėl to prašytojas vienas pretenzijas turi teisę į jį. 4) Kai kuriais atvejais, kur praktiškai įmanoma, yra pareikalaujami išradimo modelis ar pavyzdys.

Jeigu Jūsų išradimas, p. D., atitinka Kanados Patentų Įstatymo statomais reikalavimams ir Jūs esate nusprendę savo gabumų ir darbo vaisius paleisti viešumon ir apyvartą, tikriausias, ir, sakyčiau, vienintelis kelias, kuriuo eidamas Jūs galėtumėte apsisaugoti nuo eksploatacijos, yra išradimo užpatentavimas. Prieš tai rekomenduotina pasitarti su savo srities specialistais bei patikrinti tos šakos mokslinę literatūrą ar tokio išradimo nėra buvę jau ankščiau padaryta.

Baigdamas norėčiau priminti, kad Kanados Patentų Įstatymas numato, jog ne kiekvienam naujam išradimui gali būti išduotas patentas. Išradimams, kurie yra tik amatininkiško apskurmo išdava, o ne genialumo, originalumo ir kruopštaus darbo rezultatas, labai retai yra suteikiama įstatymine patento protekcija.

Pasaulio lietuvių karių mėnesinis žurnalas

KARYS

išaina didelio formato, gražiai iliustruotas, duoda daug įdomios medžiagos.

Redaguoja ir leidžia: kpt. S. Urbonas, B. Aušrotas, S. Butkus

Prenumerata: metams 4 dol., atskiro nr. kaina 45 ct.
Adresas: Karys, 156 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y., U. S. A.

ANGLŲ KALBOS VADOVĀ

Tamsta gali užsisakyti iškirpdamas ir pasiųsdamas su čekiu ar pašto perlaida žemiau tilpusią atkarpą šiuo adresu:

„WORD & PHRASE“, 6660 W. 147th ST., TINGLEY PARK, ILL.

Mr., Mrs. (vardas ir pavardė — rašykite spausdintais rašmenimis)

nr. gatvė miestas valstybė

Užsakau „Anglų kalbos vadovą“ ir siunčiu pinigus už

sąsiuvinį \$ Jau turiu sąsiuvinį I dal. Nr. ir II dal. Nr. (Kas čia pastabos neįrašo, gaus veikalą pradedant I-siais sąs.)

Pridedu: čekį-money orderį.

(parašas)

Leidyklos pastabos:

Norėdamas gauti vieną sąsiuvinį susipažinti, atsiųsk 60 c. pašto ženklais.
Nemokamai vieną prenumeratą gaus tas, kas surinkęs atsiųs keturias prenumeratas.

NAUJIENOS

PIRMAS IR DIDŽIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRASTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS visuose Amerikos miestuose ir užsienyje turi savo korespondentus ir nepaprastų gabumų rašytojus, žurnalistus.

NAUJIENOS duoda vėliausias, tikriausias ir geriausias pasaulines, nacionalines bei vietos žinias, straipsnius ir paveikslus.

NAUJIENOS talpina išvietintųjų lietuvių šeimų, giminių bei pažįstamųjų pajieškojimus ir jų atsisaukimus ir savo tautiečius.

NAUJIENOS nemokamai spausdina lietuvių draugijų, klubų ir organizacijų pranešimus, atsisaukimus ir korespondencijas.

UŽSIRAŠYKITE NAUJIENAS ŠIANDIEN PAT.

Prenumerata: Amerikoje ir Kanadoje \$ 9.00, pusei metų \$ 5.00; Chicagoje \$ 10.00, pusei metų \$ 5.50; užsienyje \$ 11.00, pusei metų \$ 5.50.

Adresas: NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill., U. S. A.

MŪSŲ SPORTAS

1951 METŲ AUSTRALIJOSEKREPSINIO PIRMENYBĖS PERTHE.

Vakarų Australijos sostinėje (Vic.) 1952 metų Australijos krepšinio pirmenybės numatomos Sydneyje. (AL). VYTIS — MUSTANGS 53 : 48

Gruodžio 9 d. savo ketvirtosese rungtynėse vytičių krepšininkai, parodydami tinkamą susikaupimą ir derinimąsi, sunkiai išplėšė pirmenybių pergalę iš vikrijų japonų. Pats žaidimas svyravo lygiai į abi puses, japonams laikant idesnę vedimo laikotarpį, kuriam atsilaipia ankstyva M. Duliūno ištaulavimas. Paskutiniame ketvirtelyje vytičiai persvėrė ir užbaigė 5 taškų skirtumu. Gerais žaidėjais M. Ignatavičius puoliai ir J. Žukas gynime.

H. VILEMBRECHTAS PAKARTOJA PERGALE
Gruodžio m. 7—8 dd. Toronte įvyko didelis stalo teniso turnyras, kuriame dalyvavo iš įvairių Kanados ir U. S. A. vietų svečių tenisininkų. Didelį konkurenciją iš Vyties atstovų iki kvartfinalio praskiriojo Pr. Gvildys, nugalėjęs Al. Hibner (Detroitas) 1821, 21—15, 21—13 ir R. Paškauskas priverstas trimis tiesiais setais nusileisti M. Deserres (Montrealis).

Pusfinalyje Pr. Gvildys priešininku gavo šio tarptautinio turnyro nugalėtoją Lionel Clautier, kuris pasiveržė pergalę 10—21, 18:21, 19—21 rezultatu.

Vyrų dvejetė, abiejų minėtų vytičių pora iškopė iki pusfinalio, kur nelaukta teko kapituliuoti vietinių torontiečių Rathlou - Ralbosky junginiui.

Vienintelis lietuvis nugalėtojas jau antrus metus iš eilės laimi Australijos meistrinio vardą.

Pasibaigus pirmenybėms, buvo paskelbtas visos Australijos krepšinio rinktinės sąrašas, į kurį įeina vienas lietuvis ir vienas latvis: gynikai: Mc. Greachan (Vic.) ir M. May (N. S. W.), centras: Brauer (N. S. W.), puolikai: Dargi-navičius (Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

(Vic.) ir Bumbers

Sault Ste Marie, Ont.

PLIENO FABRIKO PRAPLETIMAS.

Jau kelintą kartą vietiniame angliškame dienraštyje „The Sault Daily Star“ rašoma apie didžiulio mūsų miesto plieno fabriko „Algoma Steel Corp.“ (trumpai vadinamo „Steelplant“) prapletimą. Pasakutini kartą apie tai savo kalėdiniam sveikinime paminėjo ir didžiausias šio fabriko akcininkas, kuris yra, galima sakyti, tikrasis savininkas, Kanados multimilionierius James Dunn. Ligi 1953 mt. vidurio šio fabriko padidinimui — išplėtimui numatoma išleisti apie 40 milijonų dolerių ir fabriko produkciją iš dabartinio vieno milijono tonų plieno per metus pakelti ligi vieno ir ketvirtadalia tonų. Tai reikštų, kad sekantį pavasarį šiam fabrikui dar reiks daugiau darbininkų, tuo labiau, kad nuo 1952 mt. sausio mėn. pradžios čia žadama atleisti nemažą skaičių pensijas išsitarnavusių senų darbininkų.

gabusis vytišis Henrikas Vilembrechtas, baigmė nugalėdamas kanadietį Jack Tilson 21—18, 17—21, 21—11, 13—21 ir 21 16.

— Kaz. Škema Marshallo šachmatų klubo New Yorko savaitiniuose turnyruose vieną savaitę laimėjo pirmą vietą, o kitą savaitę — antrą vietą.

VEDYBINIS SKELBIMAS.

Lietuvaite, jei esi vieniša ir vienai yra nuobodu testui tremtinės keliai, atsiliepi, susirašinėsi, jei vienas kitam patiksime, susituoksime.

Su pirmuoju laišku, pageidauju foto. Mano ūgis 175, blondinas, 23 metų amžiaus.

Atsakysiu tikrai ir rimtus laiškus.

Esant reikalui nuotrauką gražinsiu.

P. P-tis, R. R. 1, Box 171, Vienna, Ont.

PRITYRĖS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

CAPITOL FURNITURE CO.,

391 St. Catharine St. W. Montreal.

Penki aukštai baldų PHILIPS ir kitų firmų radio aparatų ir elektrinių reikmenų. Visi kiti jūsų namų reikmenys.

Lengvos mokėjimo sąlygos — žemiausios kainos.

Mūsų prekybos vedėjas Mr. J. J. RUSSELL kalba lietuviškai ir yra krautuvėje kasdien.

TEL. LA 8621.

NELAIMĖJE NETEKSI VISKO,

bet

Alberto Norkeliūno

Agentūroje

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

už \$0.01 \$1.000.00

.01 per dieną apdraudžia Jūsų visą turtą iki \$1.000.

Sąžiningas patarnavimas visose draudimo srityse.

Agentūra atstovauja 8-as iš rimčiausių draudimo b-vių.

5637 Jeanne D'Arc Ave., Montreal 36, Que.

Telefonas: CL 2363

SOTUS ALKANAM PADEK

Aid Overseas, Inc., 3133 S. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siūnia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo.

Pristatymas trunka apie 15—20 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sąjėdėlose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUŠ DUODAMA NUOLAIDA.

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

Siuntinys Nr. 12—\$6.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

Siuntinys Nr. 19—\$9.95

4 sv. rūkytų lašinių

1 sv. kiaulinių taukų

1 sv. margarino

2 sv. marmelado

1 sv. deg. kavos

1 sv. šokolado

2 sv. kakavos

4 1/2 sv. cukraus

2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 24—\$11.50

5 sv. rūkytų lašinių

3 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

Siuntinys Nr. 25

E. 9 sv. kiaulinių taukų

..... \$5.25

C. 15 sv. k. taukų \$8.00

Siuntinys Nr. 94

B. 8 sv. bičių med. \$5.00

I. 5 sv. margarino \$3.70

Visi panaši nelaimė tame

pačiame fabrike buvo įvykusi taip pat buvusiam montrealiečiui, mūsų kolonijos tautiečiui Steponui Juodviršiui, kurio liga nusitęsė net apie 3 mėnesius. P. St. Juodviršis jau nuo spalio mėn. vėl dirba.

Sirguliuoja, bet atrodo, kad jau sveikta, dar vienas buvęs montrealietis, taip pat nuo vasaros mūsų kolonijoje gyvenęs ir net suspėjęs nemažus namus įsigyti tautietis Gulbinas Juozas. Jis taip pat dirba vietos plieno fabrike.

Pati nemaloniausia nelaimė prieš pat Kalėdas, palietė ir skaitlingiausiąją mūsų kolonijos „familiją“, priskaitančią tik šiame mieste virš tuzino artimų giminių — šeimos narių. Pats jauniausias šeimos narys — jaunamartė staiga pasijuto blogai, buvo paguldyta ligoninė, kur atsitiko perankstyvas gimdymas. Ligonė nors jau grįžo iš ligoninės į namus, bet dar silpnai jaučiasi.

Visiems ligoniams linkėtina kuo greičiausiai pasveikti, o pa sveikusiems daugiau atsargumo dirbant ir sveikatą saugojant.

Gavome kūčioms kalėdinių plotkelių.

Kun. L. Kemėšis savaitę prieš Kūčias aprūpino visus tautiečius kalėdinėmis plotkėmis, kurios buvo išsinutintos paštu su kalėdiniais sveikinimais.

Mūsų kolonijos tautiečiams, skaitantiems angliškąjį „The Sault Daily Star“ jau ne beteks ilgai džiaugtis Dorothy Dix (slapyvardė) vedamu laikraščio skyriumi, nes jo autorė Mrs. Elizabeth Meriwether Gilmer neseniai mirė savo namuose New Orleans po ilgokos ligos. Jos straipsniai mūsų angliškame dienraštyje, buvo daugumoje atsakymai į klausimus, pasižymėjo objektyvumu ir stebėtinu mokėjimu surasti teisingą sprendimą įvairiausiose šeimyniniuose, vedybinio gyvenimo ir meilės reikaluose. Mirė sulaukusi 90 metų amžiaus.

TVIRČIAU ĮSIKURIA LIETUVIAI

Port Colborne, Ont. Daugejis mūsų tautiečių vis stipriau įsikuria. Sugeba susitaupyti pinigų ir imasi savarankiško darbo arba įsigija nuosavybės — namus, įmones ir tt.

Taip Wellando ALOKO pirmininkas J. G. Skaistys šiomis dienomis Port Colborne nusipirko maisto, spaudos ir rašomųjų reikmenų krautuvę ir imasi savarankiško darbo. Tai yra labai gražus ir sveikintinas reiškinys.

J. G. Skaistys naujas adresas yra šis: John's Market, Confectionary, 114 Killaly E., Port Colborne, Ont. (telefonas 9036).

Svarbu pranešti, kad pp. Skaistys krautuvėje bus galima pirkti visokios lietuviškos spaudos; čia pat Wellandiškiai ir apylinkių lietuviai galės užsisakyti ir „Nepriklausomą Lietuvą“. Čia galės gauti ir knygų.

Port Colborne, Ont. lietuvių kolonija nedidelė, — gyvena tikrai per 100 lietuvių, — bet netoli Wellandas ir kitos vietovės, kuriose yra daugiau lietuvių. Visi jie galės pasinaudoti pp. Skaistys paslaugumu.

Geros sėkmės naujiems verslininkams!

Kor.

„NL“ paskutinėje 48 Nr. (244) mūsų koloniją liečiančioje korespondencijoje yra parašyta „vietos didžiuliam plieno fabrike „Krumplente“ pakelta atlyginimas 9 centais už valandą.“ Čia, aišku, praleisti žodžiai „Steel Plant“ ir chro-mo fabrike. Ir anksčiau yra panašių klaidų pasitaikę.

Šių eilučių autoriui dažnai pasitaiko gauti laiškus iš pažįstamų ir nepažįstamų tautiečių Kanadoje, kurie ieško darbo ar nori sužinoti įsikūrimo galimybes Sault Ste Marie. Vi-

siems nuoširdus patarimas — jei nori atvykti į Sault Ste Marie, Ont. gauti darbo ir įsikurti, tai atidėk tai pavasariui. Be to, šeimoms su vaikais teks pavargti kol susiras butą. J. Sk.

DĖMESIO! TORONTE VEIKIA LIETUVIŠKA BATŲ REMONTO DIRBTUVĖ.

Atliekami ir skrybėlių ir batų valymo darbai. Atidaryta nuo 7.20 ryto iki 9 val. vak., išskiriant sekmadienius.

SAV. S. ANDRIEKUS. 812 Dundas Str. W. Toronto.

Dr. DORA GORDON

Dantų gydytoja

Kalba lietuviškai

Tel.: WALnut 9773 4914 Decarie Blvd., Montrel.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIUS J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOSES PADETI

2102 FULLUM ST. AMherst 0694

Lietuvis laikrodininkas, turis ilgametę praktiką,

ŽUKAS ANTANAS

1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que.

Tel. TR 2050, priima pataisymams įvairius laikrodžius.

Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai.

Kainos žemesnės kaip kitur. Už pataisymus garantuoja.

Kreiptis vakarais po 6,30 val.

VICTORIA CLEANERS & DYERS Co.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

2832 ALLARD TR. 1135

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gar-dinus lengvus ir sunkius. Sutausome rūbus (širimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną orderį pa-imame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garentuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:

J. Matulaitis,

J. Kriaučiūnas,

A. Majauskas.

Siuntinys Nr. 1—\$ 6.70

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. salami dešros

2 sv. (be 2 oza.) ken. bek.

1 dėž. margarino (400 g)

Siuntinys Nr. 3 — \$ 6.20

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 5 — \$ 5.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. marmelado

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

2 sv. cukraus

2 sv. margarino

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukraus—\$ 2.60

B. 20 sv. cukraus—\$ 4.70

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų \$ 2.50

B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.90

Siuntinys Nr. 10—\$6.40

2 sv. rūkytų lašinių

HAMILTON

SOLIDARUMO MOKESCIOTAUTOS FONDUI VAJAUS APYSKAITA.

Vykdam Tautos Fondo at-
dalis mūsų kolonijos tautiečių
tovybės Kanadoje aplinkraštį, pilnai suprato reikalo didumą
Nr. 2, nuo lapkričio 1 d. iki
gruodžio 15 d. Hamiltono lie-
tuvių kolonijoj buvo praves-
tas solidarumo mokesčio vaju-
s. Nuosekliam mūsų pasiimto
darbo vykdymui yra būtina tu-
rėti visų lietuvių kartoteką, to
dėl šia proga buvo praves-
ta lietuvių registracija, kurios da-
viniui skelbiame lietuviškai vi-
suomenei.

Bendri šio vajuos rezultatai
yra geri. Juos buvo galima pa-
siekti tik dėl to, kad didžioji
rinkta pinigų suma:

Surašė	Aukojo	\$
1. Inž. Svilas Juozas	108	58
2. Pleinys Jeronimas	116	61
3. Verbickas Stasys	95	36
4. Stabingis Vladas	64	35
5. Firavičius Antanas	64	32
6. Pavilauskas Anicetas	33	20
7. Paukstys Jurgis	24	20
8. Sadauskas Jonas	28	21
9. Aseikis Bronius	48	18
10. Mačiukas Julius	28	18
11. Kamaitis Antanas	33	17
12. Verbickas Vincas	46	19
13. Lazdūtis Motiejus	33	16
14. Lengnikaitė Danutė	33	15
15. Milkeraitis Martynas	44	16
16. Vizgirdaitė Aldona	17	12
17. Bajoraitis Juozas	28	7
18. Blekys Jonas	37	11
19. Jusys Antanas	28	10
20. Yliūnas-Ylevičius Stasys	34	8
21. Kazlauskas Vaitiekus	8	6
22. Kšivickienė Alina	5	4
Viso	954	460
		527,00

Kaip matyti iš šio sąrašo, ir 415 moterų. Pasiskirstymas
460 hamiltoniečių suaukojo pagal amžių atrodo taip:
\$ 527,00. Viso Hamiltono su-
rašyti 954 lietuviai: 539 vyrai Vaikų nuo 6 iki 16 metų 85

KALEDINIS IR NAUJAMETINIS KNYGŲ IŠPARDAVIMAS

Kalėdų ir Naujųjų Metų dovanoms ir pasiskaityti pa-
pintai parduodamos knygos ir gaidos. Kai kurios jų parduos-
damos už pusę kainos. Siūlomos šios knygos ir gaidos:

Lietuvių Literatūra, Naujokaitis	2,00
Vokiškai lietuviškas žodynas, Gailius	3,00
Lietuvių Tautosakos skaitymai, Balys	3,00
Tremties Metai	3,00
Kryžiai, romanas, Ramonas	2,00
Naktis ant morų, Jankus	2,50
Atsiminimai ir mintys, Dr. K. Grinius	1,50
F. Kaulėnas, dailė	2,00
Marti iš Miesto, Orintaitė	0,75
Per šaltį ir vėją, Zbarskas	0,40
Riestausio sūnus, Zbarskas	0,70
Sugrįžimas, V. Tamulaitis	1,10
Ganyklų vaikai, Zbarskas	0,80
Zemės ūkis ir statistika	2,00
Šliuptioniai, romanas, Margeris	3,00
Tauresnio žmogaus užtekėjimas, Vydūnas	0,30
Zirgonė ir Gailė, spalvota	0,15
Gyvulių draugas, Krausas	0,15
Tau, skiltininke, vadovas, 220 pusl.	0,30
Bhagavad-Gita iš sanskrito, Vydūnas	0,30
Į taikos rytojų, skaut., iliustr.	0,25
Dulkės ežere, Kozulis	1,00
Tilto sargas, Tulpė	1,00
Dr. Kripštukas pragare, Kaupas	1,00
Lietuvos sovietizacija, prof. Roemeris	0,25
Raudonoji žvaigždė, Vytenis	0,75
Zemė, keturių autorių, almanachas	4,00
Lietuviai grynė miškus, Gudelis	1,50
Literatūros metraštis	1,50
Proza, 4 autoriai	1,00
Lapės pasaka, Pieteris	1,00
Zemės rankose, Rukša	1,00
Naktis viršum širdies, Kruminas	1,00
Sudiev, kvietkeli, P. Andriūšis	1,50
Birutė, Žilevičius	0,30
Nauja daina, Gailevičius	1,00
Klajūnas, Gailevičius	1,00
Juokdarys mėnudi, Gailevičius	0,75
Oi, greičiau, Šimkus	0,50
Aš įsivilkčiau, Šimkus	0,50
Ne margi sakalėliai, Tallat-Kelpša	0,60
Oi kas? Šimkus	0,50
Naktis svajonėms, Vanagaitis	0,60
Oi, neverk motušėle, Naujalis	0,75
Mano deimantas, Žilevičius	0,60
Ratai, Žilevičius	0,60
Dvi liaudies dainos, Banaitis	1,00
Aš per naktį, Banaitis	1,50
Plaukia sau laivelis, Šimkus	0,50

Knygos ir gaidos gaunamos šiuo adresu: „Nepr. Lietu-
va“, 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

TEL. FA 0209

Joe's Butchery & Grocery

1918 FRONTENAC ST. (prie Ontario St.)
(buvusi Juozo Paplauskio)
SAV. JUOZAS LAURINAITIS.

Visų rūšių maisto produktai ir įvairios mėsos bei
mėsos gaminiai.

Gaminame šviežias ir rūkytas lietuviškas dešras.
Taip pat prieinama kaina patarnauju sunkvežimiu.

Suaugusių 775
Iš šio skaičiaus sąrašymo
metu turėjo pastovų darbą 406
vyrai ir 145 moterys.

83,4% visų dirbančiųjų savo
pareigą atliko; skaitant nuo
visų lietuvių, privalančių mo-
kėti šį mokesį (775), jį įmokė
jo tik 59,3%.

Lietuvių, kurie griežtai at-
sisakė šiam tikslui aukoti, bu-
vo tik keliolika. Visi kiti nesu-
mokėjęsiai arba nebuvo rasti
namuose arba ištikro negali
šiuo metu mokėti (bedarbiai,
naujai atvykę iš Anglijos, Bel-
gijos, Vokietijos bei kitų kraš-
tų). Dėlto atsižvelgiant į
šias priežastis, nuošimtis lietu-
vių, sumokėjusių solidarumo
mokesį yra laikomas geru.

Visus kitus tautiečius, dar
neturėjusius progos šią svar-
bią tautinę solidarumo pareigą
atlikti, tikimės aplankyti kitų
metų pradžioje.

Tankiausiai lietuviams apgy-
ventas šis rajonas: keturkam-
pis tarp James Main — James
— Barton ir Wellington gat-
vių. Čia yra 149 tautiečiai, iš
kurių 13 turi įsigiję namus.
Antroji vietoj yra kvartalas
tarp šių gatvių: Main — Went-
worth — Barton — Sherman;
čia šiuo tarpu gyvena 115 lie-
tuvių, kurių 16 turi namus.

Visame gi Hamiltone — yra
123 lietuvių įsigyti namai. Dar
kartą reikšdami gilią padėką —
kaip talkininkams taip ir au-
kojams — visus prašome ir
ateity šį kilnų tikslą, mūsų tē-
vynės vadavimo pastangas, rem-
ti.

Tautos Fondo Atstovybės
Kanadoje Hamiltono Skyrius.
St. Bakšys, J. Sakalauskas, Inž.
J. Svilas, Inž. Vl. Sešelgis, St.
Dalius, Alf. Patamsis,
M. Lazdūtis.

HAMILTONO LIETUVIŲ SOCIALDEMOKRATŲ VAL- DYBOS PASIKEITIMAI.

Gruodžio 5 d. eiliniame na-
rių susirinkime buvo vietinio
pobūdžio staigmena: naujasis
valdybos sekretorius J. Čer-
niauskas, pasirodė, yra perke-
liamas į Windsorą braižytoju,
su aukštesniu atlyginimu. Kuo
pos nariai iškart nusiminė,
kad iš jos tarpo vienas energin-
gas darbuotojas turi išsiskirti
tolimesnę apylinkę. Bet kova
už geresnį rytojų yra kiekvie-
no socialdemokrato pareiga, to
dėl reikia veržtis į ger-nę ateitį.

Ta proga buvo išrinktas nau-
jas energingas, jaunas vyras,
valdybos sekretorium p. Bol.
Borisas. P. J. Černiauskui lin-
kėtina sėkmės naujoje vietoje
ir progreso kurti naują social-
demokratų kuopą, o naujai iš-
rinktam sekretoriui — našaus
darbo.

Vietos socialdemokratai, be
eilinių reikalų, gyvai svarstė
Tautos Fondo reikalą, kad ku-
stipriau parėmus Tautos vado-
vimo darbą. Nutarė, nuo gru-
odžio mėn. vykdyti savo tarpe
mėnesinius pinigų mokesčius
dirbantiems, o neturintiems dar-
bo, kai turės darbą. Tam už-
daviniui atlikti: surinkti pinig-
us ir atsiųsti su centru —
Montrealyje, išrinktas J. Miliū-
nas. Per minėtą susirinkimą,
davė pasižadėjimą mokėti per
mėn. po 5 dol. pora asmenų,
o kiti duos kas savaitę ar dvi
savaites. Taip pat nutarta gy-
vai remti Diepholtz'o gimnazij-
ą.

PASAULIS TAIKOS IR KA- RO KRYŽKELEJE.

Hamiltono lietuvių social-
demokratai, gruodžio 16 d.
Centrinę unijų patalpose, su-
ruošė Hamiltono lietuvių vi-
suomenei labai įdomią paskai-

tą, kuri buvo pavadinta „Pa-
saulis taikos ir karo kryžkele-
je“. Skaitė Oakvilės gyvento-
jas dr. Pr. Ancevičius. Prele-
gentas, pasiremdamas įvairių
politikų pareiškimais, žymių
spaudos darbuotojų, kurie iš-
reiškia per U. S. A. ir Europos
spaudą savo nuomones, pada-
rė jų visų santrauką ir labai
įdomiai painformavo apie šių
dienų neramią būseną pasaulyje.

Toliau sekė filmai: rinkimai
Kanados parlamentą, propa-
ganda ir balsavimas. Filme
atsispindi, kaip Kanados pi-
liciniai demokratiškai pagrin-
dais renka Kanados valdžią.
Antras filmas „Gudalajara“.
Tai iš Meksikos gyventojų gy-
venimo. Jame atsispindi pui-
kios produkcijos paveikslai iš
16—17 ir 18 amžiaus. Taip
pat parodė ir šių laikų kerami-
kos darbų. Puikius vaizdai,
dainos, muzika ir mėlina jūra
su dar mėlynesniu dangaus aki-
račiu, bei puikiais gėlių sodais,
su linksma publika.

Pasibaigus filmams, kuopos
pirm. Br. Erelis padėjo jo ha-
miltoniečiams už skaitlingą at-
silankymą, dr. Pr. Ancevičiui
už įdomią paskaitą ir pakvietė
visus dalyvius prie karštos ka-
vos, kurią paruošė energinga
kuopos darbuotoja p. A. Miliū-
nienė, o publika buvo dėkinga
p. Miliūnienei už kavutę, nes
kaip tik lauke buvo šaltas oras.
Hamiltoniečiai lietuvių jaukio-
je nuotakoje praleido porą va-
landėlių susipažinime ir pasi-
kalbėjime. Tenka pasidžiaugti,
kad senų lietuvių emigran-
tų vis daugiau lankosi pana-
siuose subvimuose ir randa
bendrą kalbą su naujais. Šios
progos metu ypatingai nema-
žas skaičius apsilankė senųjų.

Tenka, vietos socialdemokra-
tams padėkoti už jaukiai pra-
leistą ketvirtą valandų kultū-
ringai laiką, ir tas viskas kai-
navo — nieko. Reikia tikėtis,
kad už vienos paskaitos neuž-
migs, bet suruoš daugiau pana-
šių susibūrimų. Linkėtina.

Dalyvavęs.
KEISDAMI ADRESUS nepa-
mirškite pasiųsti 25 c. (smul-
kiais pašto ženklais).

ZEMĖS ŪKYJE ĮSIKORIMO REIKALU.

Keliuose paskutiniuose NL nu-
riuose teko skaityti eņę straips-
nių, apibūdinančių Kanados žė-
mės ūkyje įsikūrimo galimy-
bes. Paskutiniajame savo
straipsnio priedaše autorius lyg
tai sponaudamas, lyg ir rir ai
siūlosi net ir patsai vienu iš
pirmųjų tokio bendruomeninio
ūkio septyniolikinės nariu.

Dalykas iš tiesų gana rimtas
ir vertas gilesnio dėmesio. Juk
pagaliau iš tikrųjų tai būtų vie-
nas iš realiausių būdų, kad ir
nevisiškai mums įprastų, savo
nepergausiais ištekliais, bet
pakankamu ryžtumu ir gera va-
lia, užsitikrinti norimą savaran-
kiškumą rytojui.

Būtų labai malonu, kad au-
torius, kaip šio dalyko inicia-
torius, nepagailėtų ir tolimes-
nio triūso: sueti ir sąlytį su jo
minėtomis žemės ūkio įstaigo-
mis, kad ir paviršutiniškai, išsi-
aiškinti su tokiu kūrimosi bū-
du susijusius klausimus, ir, jei
gu tai būtų įmanoma, paruoštų
šiame reikale pirmuosius met-
menis, t. y.: įmanomas mažiau-
sias tokios bendruomenės narių
skaičius bei minimalus įstojan-
čių narių įnešamas kapitalas.
Turint galvoje, kad bent pra-
džioje, kaip naujas ir mums ne-
įprastas panašaus bendruome-
ninio ūkio kūrimo reikalas,
ypatingu entuziazmu nedauge-
nio kieno bus sutiktas, bet vis-
gi tikiuosi, kad iš apie 20.000
Kanadoje gyvenančių tautie-
čių galėtų pradžioje susirasti
kad ir ne visi septyniolika, tai
jau bent 6—8 ryžtingesni as-
menys, kiekvienas su 1.500 —
2.000 dolerių įnešamo kapita-
lo. 2.000 dol. įnešamo kapitalo.

Taigi, sudarius jau tokį pa-
viršutinišką planą, būtų
galima bandyti jo įgyvendini-
mui ir realią žygį imtis, k. t.;
paskelbti jį mūsų spaudoje ir
tuo pačiu pradėti savo rūšies
vųjų šios kuriamos ūkinės bend-
ruomenės narių bei kapitalo su-
telkimui. Ir jeigu autorius sa-
me tokion bendruomenės pa-
sisiūlė vienas iš pirmųjų, tai aš
save siūlau antruoju, o juo lab
jau būčiau patenkintas, kad ga-
lečiau joje būti net jau tuo sep-
tynioliktoju.

Naujasis Ateivis.

Lietuviška moterų kirpykla

DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPA-
LAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.
Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).
2521 CENTRE St., Montreal. Tel. FI 0208.

BELLAZZI - LAMY, INC

TR 5151 7679 George St., Ville Lasalle.
Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.
Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris.

DEMESIO

Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams!
Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme.
Prekyba ir pataisyrai.
PETE'S RADIO SERVICE
7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

PUIKŪS

KARAKULINIAI PALTAI

nenešioti, vėliausios mados, didelio ir vidutinio ūgio.
Pigu — \$ 125.000. Teriautis tel.: GR 1827

Kanados ir Europos siuvejas Toronte

JCNAS INDRELĖ

siuva moderniausių fasonų vyriškus ir moteriškus
kostumus ir paltus.
DIDELIS PASIRINKIMAS
geriausių anglišku medžiagų. Darbas atliekamas
SAŽININGAI IR GRAŽIAI.
Adresas: 202 St. Clarena Av e, Toronto.
Telefonas: ME 8522.

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVĖJAS

6920 Monk Blvd, Ville Emald, Montreal, Tramvajus 36.

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS

E.D.BELANGER & SONS

15 METŲ JŪSŲ TARNYBOJE
GARANTUOTAS DARBAS.
259 — 3 Ave., Ville Lasalle. TR 4588.

ĮVAIRIŲ MASINŲ—KARŲ TAISYMAS

IMPIRIAL AUTO COLLISION

G KERAITIS,

Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį
spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš su-
gedimo vietos kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val.
ryto iki 7 val. vakaro, išskaitant telefonu JU 4773.
— Lietuviams patarnaujame papigintomis kainomis. —
— 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont. —

MONTREALIEČIŲ DĖMESIUI! FOTO STUDIJA O. G. ASMENIS

1248 Mackay St., apart. 1. Montreal. Tel. WE 5543.
Fotografuojame parengimuose, vestuvėse ir kituose at-
vejuose, ir pagal pareikalavimą Tamstų namuose.
Portretų nuotraukos daromos studijoje. Pasų bei liu-
dijimų nuotraukos. Aukštos kokybės darbas. Miesto
centre — netoli St. Catherine ir Guy gatvių kampo.
Kalbame angliškai, prancūziškai, latviškai, vokiškai,
rusiškai.

Telef.: HE 0106

LIETUVIŠKAS RESTORANAS

727 Church Ave, Verdun (tarpe Verdun Ave ir
Banantyne Ave netoli Aušros Vartų par-jos bažnyčios)
GAMINAME VISOKIOS RŪŠIES VALGĮ.
Tautiečiai kviečiami atsilankyti ir įsitikinti.
SAVININKAI BR. JOCAI.

7582A, Rue Edouard, Ville Lasalle TR 7412.

SUPERIOR REAL ESTATE Co.

Gerard Cool 4337 Verdun J. Alcide Blais, 29—4ieme
Ave., Verdun. YO 3323. Avenue, Ville Lasalle.
TR 7849.

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!

National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.
SAV. M. ŠUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lie-
tuvių bažnyčios. Tel. TR 0141
Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

1952 m. sausio 12 d., šeštadienį, 7.30 val. v. DAINA-VOS salėje, 469 Bay St. N. Hamiltono liet. tautinių šokių grupė rengia

Linksmą sokių vakarą.

Gros lietuvių kapela AIDAI. Bufetas su kietais ir minkšiais gėrimais. Pelnas skiriamas akordeono ir taut. rūbų įsigijimui.

Hamiltono ir apylinkių lietuvių, nepraleiskite progos šauniai pasilinksminči žengiant į naujuosius metus, o tuo pačiu paremsite ir tautinį darbą dirbantį jaunimą.

Rengėjai.

ISTORINĖS KANADOS LAISVĖS METINĖS SUKAKTUVĖS

Tai buvo gruodžio mėnesį, prieš 20 metų, kai buvo priimtas Westminsterio Statutas.

Tas aktas, apie kurį kalbama, yra žinomas paprastai kaip „Statute of Westminster“ ir buvo priimtas Britų Parlamento 1931 m. gruodžio mėn. 11 d. Šituo aktu Kanada pasidarė pilnateisis ir savarankiškas Britų Commonwealth'e narys.

1867 metais įvyko Kanados konfederacija ir nuo to laiko pamažu ji išvystė savo nepriklausomybę ir savivaldą. Britų Šiaurės Amerikos aktas davė šitam išsivystymui pagrindus. Nuo to laiko, kai britų parlamentas jį priėmė, Kanada suformavo palaipsniui savo teisių ir valdymo struktūrą.

Bet visame imperijos — Commonwealth'o sutvarkyme buvo tam tikri neišskumai, ir 1926 metais buvo sušaukta imperijos konferencija.

Šitoje Londono konferencijoje buvo priimta rezoliucija, kuri nustatė Britanijos ir Dominijų santykį. Joje sakoma:

„Jos (Suvienyta Karalystė ir dominijos) yra autonominės bendruomenės Britų Imperijoje, lygios savo esmėje, viena kitai nesubordinuota savo vidaus ir užsienio reikaluose, suvienytos bendru ištikimumu karūnai ir laisvu noru susijungusios Britų Tautų Commonwealth'e.“

Šita rezoliucija pasidarė įstatymu 1931 metais, kada ji buvo priimta parlamento kaip „Statute of Westminster“, ir tuo buvo Commonwealth'o kūrimas užbaigtas.

Dominijų teisių apibrėžimas.

Statute nustatyta, kad bet kuris įstatymas, surištas su sosto paveldėjimu arba karališku titulu, negali būti pakeistas be Britanijos Parlamento ir Dominijų Parlamentų sutikimo. Įstatymas taipogi nustato, kad joks Britų Parlamento įstatymas negali būti taikomas dominijai ir tiksliai tuo atveju, egiu dominija pati tą įstatymą priima, ir ne vienas dominijos įstatymas negali būti paskelbtas negaliojančiu su paaiškinimu, kad jis yra priešingas kokiame nors Britų Parlamento įstatymui.

Kanada neprašė ir nepareikė savo pageidavimų turėti visišką laisvę konstitucijos reikaluose. Kanadai tai yra būdinga ir ji nutarė palikti Kanados konstitucijos tobulinimą, kiek tai liečia keitimus Britų Šiaurės Amerikos Akte, Westminsterio rankose ir galutinę apeliacinę teismo reikaluose British Privy Council'ui.

TAUTOS FONDUI.

Gruodžio 17 d. T. Fondo Atstovybės Kanadoje Hamiltono skyrius prisiuntė Hamiltono lietuvių surinktą solidarumo mokestį už 1951 m. penkis šimtus dvidešimt septynių dolerių (\$ 527,—).

Kiek yra žinoma, tos kolonijos lietuvių deda visas pastangas dėl išlaisvinimo pavergtos Tėvynės Lietuvos. Tai begalo gražus pavyzdys, kurį turėtų imti ir kitos mūsų didesnės kolonijos.

T. Fondo Atstovybė Kanadoje dėkoja už rūpestį ir nenuilstantį pasidarbavimą Hamil-

ELTOS KRONIKA.

— Kompetentingų Lietuvos diplomatinį sluogsnį pranešimu, visi Lietuvos įgalioti ministrai ir diplomatai atstovai yra pareiškę diplomatijos šefui S. Lozoraičiui savo pritarimą susitarimui, kurį jis pasirašė su VLIKU šių metų rugsėjo mėn. 13 dieną. Lygiu būdu yra pritarę susitarimui Lietuvos generaliniai konsulai ir konsulatai.

— Adv. J. Skorubskas, pavadavęs VLIKE prof. J. Kaminską, XI. 26 d. su savo šeima emigravo į JAV; jo vieton VLIKAn įeina J. Glemža.

— MLT Prezidiumas, posėdžiavęs Miunchene XI. 23—25 dd., be kita ko, nutarė palaukti savo pretenzijai į VLIKAn, konstatuoti reikala reorganizuoti veiksmų struktūrą ir apjungti visas pozityvias Lietuvos vadavimo jėgas.

— Dar šiais metais ruošiamasi išleisti VLIKo laikraštį.

— Lietuvos atstovas Paryžiuje Dr. St. Bačkis, ryšium su JTO sesija kartu su Latvijos atstovu įteikė Prancūzijos Vyriausybei atitinkamą notą. Lapkričio 9 d. Lietuvos ir Latvijos atstovai Paryžiuje turėjo pasikalbėjimą su respublikonų kongreso nariu Armstrongu deportacijų reikalu ir jam įteikė VLIKo memorandumą rinkinių su kt. tos rūšies raštais.

Paryžiuje taip pat įvyko pavergtų tautų atstovų pastarimas, kuriame buvo apsparsyta bendra akcija savo kraštų reikalu JTO posėdžių metu. Visai lietuvių akcijai sesijos metu vadovauja Vykd. Tarybos pakviestas Dr. St. Bačkis, ir šiuo metu jam talkininkauja prof. J. Baltrušaitis, pulk. Lons koronskis ir E. Turauskas.

— Europos Sąjūdžio konferencija Londone šaukiama sausio 21—24 dienomis, Lietuviai savo tautinės tarybos vardu tegali siųsti tik 3 atstovus. Oficialiais Lietuvos atstovais siunčiami min. Balutis, dr. Bačkis ir prof. J. Brazaitis, stebėtojai numatyti prof. J. Baltrušaitis, doc. M. Brakas, pasiuntinybės patarejas Balickas, D. Brit. PLB pirm. M. Bajorinas ir buv. pirm. Varkala, jaunimo atstovu — S. Prapuolenytė.

— Europos Tarybos Sesijoje Strasburge tarp kitų klausimų bus taip pat paliestas prie Europos Tarybos reprezentavimas tų tautų, kurios į ją ne-

tono skyrus vedėjui p. S. Bakšiui ir jo bendradarbiams.

M. Arlauskaitė,
Pirmininkė.

LIETUVIS BATSIVYS.

Pataisymai ir užsakymai.
4666 Park Ave, Montreal.
Telefonas: DO 0357.

ZURNALAI, naujaisi BELETRISTIKOS LEIDINIAI ir įvairių sričių MOKSLO KNYGOS vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per lietuvišką importą ir persiuntimo firmą.

Reikalaukite mūsų kainoraščių!
A. PAULAITIS
Importe - Exporte.
Wangen - Allgau — Germany.

DANUTĖ STRAZDAITĖ
321 Oakwood Ave., Toronto, 10.

GORDON'S BEAUTY SALON

Daro pusmetines ir įvairias vienkartinės šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvieną dieną (išskyrus sekmadienius) galima susisiekti telefonu: OR 8081.

BOURBONNAIS REFRIGERATION SERVICE
273 — 1 Ave., Ville Lasalle.

Tel. TR 8351.

Šaldytuvų ir įvairių elektrinių motorų taisymas.

DIDELIO PATYRIMO VALYMAS - TAISYMAS

DE LUXE CLEANERS

Priėmimas ir pristatymas dieną ir vakarais.
Sav. P. Rutkausko Tel.: NE 5-0303; 143 — 8 Lachine.

Kiti taip rašo:

„K. K. LAIVAS“.

Ar nusikalsta rašytojai? „Norėdamas atsakyti į šį klausimą kun. Dr. A. Baltinis parašė straipsnį 9 „Aidu“ žurnalo numeryje. Šiam straipsniui atsirasti davė progą prof. A. Maceinos straipsnis, paskelbtas tame pat „Aidu“ žurnale pereinamais metais 10 numeryje. Prof. A. Maceina savo straipsnyje, pavadintame: „Laiskai rašytojams“ skelbė pažiūrą, kad rašytojas savo darbe yra visiškai laisvas ir nepriklausomas. Jis poetui tarp kitko rašė:

„Tavo, mielas Poete, sukurtoje tikrovėje nėra nei puo limo nei atpirkimo, nei Rojaus nei Golgotos. Tu šauki žmones iš nebūties ir juos žudai, nejausdamas už tai nė mažiausio sąžinės graužimo. Tu vaizduoji juos padūgnėse, nemanydamas nusikalstas šeštajam Dievo įsakymui. Tu įdiegi jų širdis meilę ir neapykantą; Tu juos jungi ir skiri, nusmukai ir pašventini, visiškai pagal savo nuožiūrą, nesiimdamas už tai jokio atsakingumo“.

Kun. Dr. A. Baltinis, savo atsakyme iškelia, kad tokios pažiūros yra privedusios prie žūvimo visas didžiasias tautas.

Numatyta Europos Sąjūdžio Rytų ir Vid. Europos komisijos delegacija pas sesijos pirmininką. Bus taip pat paleista tremtinių kultūrinė ir mokslinė kūryba ir jos palai kymas. Šio klausimo referentų Europos Sąjūdžio lietuvių tautinis komitetas yra pareiš-

ir „senoji rusų aristokratija žlugo iš dalies dėl to, kad ji gyveno šiame „žaismo“ pasauly ir nematė didžiųjų socialinio gyvenimo žaizdų“.

Šiose pažiūrose yra didelis pavojus ir mūsų tautai, nes mes „stovime tarp gyvybės ir mirties, tačiau nuo mūsų pačių priklauso, ar mes kaip tauta išnykstame ar pasiliekame“.

Kun. Dr. A. Baltinis nepaliko vienos dabar labai paplitusios pažiūros, kad literatūra turi būti be tendencijos. Jis rašo: Todėl drąsiai galima teigti, kad visuose dailiosios literatūros kūriniuose yra tam tikra „tendencija“. Kokia bus ši tendencija, ar ji skaitytoją kilnins, ar jį smukdins žemyn, paieis nuo rašytojo asmenybės. Jei ši asmenybė bus kilni, tai kels ir skaitytoją, jei ji bus žema ir nešvari, tai tokia bus ir kūryba, nežiūrint, ar toje kūryboje būtų atvaizduotas „gyvenimas“ ar aukštesnioji tikrovė. Rašytojui tinka Mykolo Angelo žodžiai, rašyti Viktorijai Kolonai: „Neužtenka, kad tapytojas būtų didelis menininkas. Aš manau, kad jo gyvenimas turi būti tyras ir šventas, kiek tik galima“.

Veiksmų atsidėjus studijuojamos Lietuvos sienų problemos. VLIKui šiuo reikalu ypač daug talkina ALTas, kuris, kooperuodamas su Liet. Profesorių Draugija, yra sudaręs Lietuvos sienų klausimui studijuoti ir reikalingai medžiagai rinkti komisiją iš prof. K. Pakšto, prof. Z. Ivinskio, prof. J. Puzino, Dr. P. Joniko, prof. D. Krivicko ir prof. G. Galvos. Prof. K. Pakštas drauge su kitais ekspertais rūpinasi tinkamo Lietuvos žemėlapy su istorinės, etnografinės (minimum ir maximum), kalbinės Lietuvos etc. paruošimu. Sienų reikalu VT praktiniais sumetimais yra pasisakiusi už Lietuvos sienas, kurios yra fiksuotos žemėlapyje prie VLIKo didžiojo memorandumo, įteikto JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos vyriausybėms.

Vykdyt. Taryba yra pavedusi atstovui Šveicarijoje S. Garbačauskui pristatyti JT aukšt. Komisarui pabėgėlių reikalams. Jis ta proga įteikė trumpą pro memoria, kuria nušvietė stat. duomenimis lietuvių tremtinių padėtį, socialinius ir ekonominius reikalus, gyvenimo sąlygas ir lietuvių pageidavimus.

BALFo vadovybė Europoje veda su vokiečių įstajomis derybas, kad ir jie duotų paramos BALF-ui, ypač kai nuostos veiktų IRO. Paskutinėmis žiniomis, jei nebus iš niekur susispausti iki vieno asmens.

ARGENTINOS LIETUVIAI KREIPIASI Į KANADOS LIETUVIUS.

A. L. Balso skaitytojas: Sr. Antanas Motekūnas, Valez Sarsfield 2880, Lanus — 4 de Junio, — Rep. Argentina — neseniai atvykęs iš Anglijos, nori gauti „Nepriklausomą Lietuvą“ metams. Jis jau sumokėjo prenumeratą metams už „A. L. Balsą“, kuris bus siunčiamas tam „Nepr. Lietuvos“ prieteliui, kuris apmokės metams „Nepriklausomą Lietuvą“ ponui Motekūnui.

Matekūnui jau galite siuntinėti „N. Lietuvą“ ir praneškite mums, kam už tai siuntinėti „A. L. Balsą“ metams Kanadon. Jau trečią laišką rašome oro paštu: Inž. Jonas Ramanauskas, p. Petras Kuraitis ir dabar p. Ant. Motekūnas nori gauti iš Kanados „Nepr. Lietuvą“, už ką Kanadon siunčia „Argentinios Lietuvių Balsą“.

Su gilia pagarba ir naujame tinais linkėjimais, —

K. Norkus, ALB red.

PADĖKOS

Didžiai Gerbiamam kun. Dr. Pranui Gaidai už išrūpinimą vizos, pp. Stasei ir Kaziui Gričiams už malonias suteiktą prieglaudą ir pagalbą, įsėdant darbą ir butą, reiškiamas nuosirdžiausią padėką.

Stasė ir Stepas Paulauskai.

PAJIEŠKOJIMAI

Jieškomas Stepas Tobakas, sūnus Klemenso, gimęs 1920 metais ir gyvenęs Biržų mieste, Vokietijoje Liubecke, į Kanadą atvykęs 1947 m. rudens ir gyvenęs Toronte, Argis ie str. 50.

Jieško jo sesuo ir švogeria Urbanai, gyv. 3113 „O“ St. Omaha, Nebr. USA.

Albinas Urbanas.

LIETUVIŲ REZISTENCINĖ SANTARVĖ.

Atkelta iš 2 pusl.

čiame paremti mūsų vykdomus uždavinius.

V. Abraitis, K. Barauskas - Barėnas, J. Bendorius, L. Bičiūnaitė, B. Bieliukas, M. Biržiška, V. Čapas, J. Čiuberkis, J. Daugėla, A. Daunys, K. Druga, P. Dulevičius, P. Gėdžius, A. J. Greimas, A. Kaspe ravičius, J. Kazlauskas, S. Kuzminskas, S. Mackevičius, A. Markevičius, J. Masilius, A. Michelevičius, F. Neveravičius, P. Pamataitis, J. Petkevičius, V. Pitkunigis, B. Raiša, V. Strimas, I. Šešplaukis, A. Švirnickas, G. Urbonas, J. Vėbra, T. Vidugiris, Z. Zubrys, H. Žemelis, S. Žymantas. Užsėinis, 1951 metais, lapkričio mėn. 28 d

gauta paramos, tai nuo 1952. I. d. įstajai Vokietijoje teks žiniomis, jei nebus iš niekur susispausti iki vieno asmens.

L. JAUGELIS

NAMŲ REMONTAS IR DAŽYMAS.

Tel.: PL 7588; 3805 Arcade St., Montreal, Que.

DOMINION AGENCIES BUREAU

16 Woolworth Bldg.,
PORT ARTHUR, Ont., CANADA

Kas yra suinteresuotas atgabenimu giminių ar pažįstamų į Kanadą, prašau kreiptis į mūsų įstaigą, kuri jau ilgą laiką kaip tvarko IMIGRACIJOS reikalus. Taip pat įvairių dokumentų reikalus: pasus ar pilietybės dokumentus ir laivams bilietus į įvairias pasaulio šalis.

LIETUVIŠKA

BALDŲ KRAUTUVĖ IR DIRBTUVĖ

PARDUODAME GATAVUS, PRIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO
899 BLOOR ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.
SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI.

AR JAU SKAITAI? MODERNIŠKĄ ILLUSTRACINĮ PASAULIO LIETUVIŲ MAGAZINĄ.

LIETUVIŲ
DIENOS

METINĖ PRENUMERATA \$ 3,—.
VISUOSE KRAŠTUOSE. LEIDYKLOS ADRESAS
9204 S. BROADWAY LOS ANGELES 3,
CALIFORNIA, U. S. A.

J. GRAŽYS

SIUVU NAUJUS IR
TAISAU SENUS
KAILINIUS PALTUS.

DUODU GERĄ KAILIŲ
PASIRINKIMĄ.

DARBĄ ATLIEKU
SĄŽININGAI
IR ŠVARIAI.

KAINOS PIGESNĖS
KAIP KITUR.

688 ALLARD Ave, Verdun.
Telefonas HE 5853.

Kreiptis po 6 val. vakaro,
šeštadieniais — visą dieną.

MONTREAL

VISI I MAZOSIOS LIETUVOS SVENTĖ.

Šiomet, kaip ir kiekvienais metais, sausio 15 d. visų lietuvių yra minima Mažosios Lietuvos Diena.

Šis minėjimas Montrealyje įvyks sausio 13 d. 3 val. po pietų salėje 220 Pine Ave., W. Visi Montrealio lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

Kalbės Lietuvos gen. konsulas New York'e pulk. J. Budrys, kuris vadovavo Maž. Lietuvos sukilimui 1923 m. po to bus trumpa meninė programa, kurią išpildys Valstybės dramų artistė p. B. Pūkelevičiūtė, dainininkės pp. Ivaškevičiūtės, akomp. p. Gailevičiui ir pianistas K. Smilgevičius.

MLB D-jos Valdyba. ANONSAS. Po minėjimo ten pat įvyks masinis mitingas aktualiais lietuvių reikalais ir klausimais.

Visi lietuviai kviečiami dalyvauti kuo skaitlingiau. Rengėjai.

DLK VYTAUTO KLUBO PIRMININKU,

atsisakius p. Botyriui ir atsiskius kandiduoti p. Norkeliūnui, išrinktas p. Gargasas ir direktorium p. Greibus.

KLK-LOKO POSEDIS paskirtas 1952 metų sausio m. 18 dieną, kuriai tikimasi susilaukti iš visos Kanados registracijos duomenų.

BUBULIO IR DUNDULIO spektaklius gruodžio 6 d. neįvyks, nes tai dienai negauta sauc. Spektaklis bus kitą dieną, apie ką bus pranešia vėliau.

DIDELĖ TRAGEDIJA LANGUEUILLOJE

Du seni imigrantai vienoje imoneje dirbo ir, gerai sugyvenant, abu nusipirko bendrą namus, kuriuose Naujųjų metų išvakarėse susipyrė ir matynas Plebys savo kaimyną Antaną Muerį nušovė. Plebys pats pasidavė policijos žinion.

MONTREALIO LIETUVIŲ CHORAS,

vedamas komp. ir dirigento p. St. Gailevičiaus, repetitijas turi ir naujus choristus ir horistes pruma, 3703 De Bullion St. penktadieniais 8 val. vakaro. rasirodo, choras padarė tokią jau pažangą, kad galės dalyvauti Vasario 16 d. iškilmėse. Tai labai malonus faktas.

Montrealio lietuviai tokiu būdu, tures jau tris choras: du lietuviškųjų parapijų ir trečią pasauhetinį. Tokiu būdu, jau dabar reikėtų pagalvoti apie Montrealio lietuvių chorų dainų šventę. Choras reikėtų sudaryti bendrą repertuarą ir pasirošti. Neseniai Kanados latviai Montrealyje buvo suruošę savo chorų dainų šventę.

VEDYBINĖS SUKAKTUVĖS

Kūčių dieną ponai Elena ir juozas mastavičiai turėjo staigmeną, kurią jiems 15 metų vedybinio gyvenimo sukartuvėmis suruošė giminės, draugai ir pažįstami. Subuvime, kuris įvyko pp. Racimavičių namuose, dalyvavo apie 100 asmenų, sveikinusių sukartuvininkus, apdovanosius visokiomis dovanomis ir linkėjusių ilgiasiu metų.

ILGAI LAUKĖ IŠVYKIMO

Tūla tautietė ištėkėjo už amerikiečio kario dar Vokietijoje, bet atvykusi į Kanadą, tikrai praėjusią savaitę gavo leidimą išvykti pas vyrą p. Williams į Ameriką.

DAR YRA ATLEIDIMŲ IŠ DARBO.

Iš plieno kompanijos Tube yra atleisti prieš pat Naujuosius Metus arba dar kiek anksčiau — prieš Kalėdas. Atleistųjų tarpe yra ir lietuvių —

3518 COLONIAL, kambarys su atskira virtuve porai, arba pavieniui merginai. \$ 22,— mėnesiui.

VAIKUČIAI nuo 1½ iki 6 metų priimami auklėjimui. Susitarti telefonu TA 0519.

KALĖDŲ SENELIS PAS MONTREALIO LIETUVIŲ VAIKUCIUS

Kalėdų senelis į Montrealį tautinius šokių šoko — „Kalparčias savo elniais atvyko jau prieš Kalėdas. Įvažiavimas jo į Montrealį buvo labai iškilmingas, nes jo pasitikti į gatves išsipylė daug daugiau vaikų, negu karalantis Elzbieta sutikti. Bet pas lietuvių vaikų čius jis spėjo atvykti tikrai praėjusį sekmadienį, gruodžio 30 d. Na, ir negaila, nes Kalėdų senelis lietuvių vaikams atnešė daugiau ir gražesnių dovanų, negu kitiems Montrealio vaikams. Jis ir paaiškino kodėl taip padarė, sako, kad žvirbiukai jam pranešė, jog lietuvių vaikams kacių netampo už uodegų, jog neskriaudžia šuneliu, jog klauso gerųjų savo tėvelių ir kad prieš jam atvyksiant, jie visi jo labai laukė ir jam sutikti suruošė labai gražų spektaklį — labai gražiai deklamavo, šoko, skambino, fortepionu, grojo harmonikomis, dainavo ir jo labai laukė. Todėl ir reikia suminėti visus tuos gerus lietuviukus ir lietuvaiteis, kurie taip gražiai pasirodė Kalėdų seneliui.

Šeštadienines mokyklos mokiniai gražiai deklamavo: Nijolė Jauniūtė, Danutė Gričiūtė, Emilis Knystautas, Judita Staniulytė, Birutė Daniliauskaitė, Beresnevičius, Raimundas Piešina, Rita Grybaitytė, R. Navikėnas, Rita Gailevičiūtė, Irena Dikaitytė, Nijolė Kličiūtė; dainavo solo N. Jauniūtė; dainavo duetu Eglė Gorytė ir Algis Mažeika; grojo akordeonu muz. Piešinos mokiniai — Algimantas Gražys ir Raimundas Baltuonis; šoko solo Rita Gailevičiūtė ir Irena Dikaitytė;

Senelio pasiuntinys.

Senelio pasiuntinys.

GRAZIOS NAUJŲJŲ METŲ SUTIKTUVĖS

KLCT ir NL suruoštos Naujųjų metų sutiktuvės buvo labai gražios ir sėkmingos. Taip buvo girdėti iš daugumos dalyvių, kurie džiaugėsi galėję taip gražiai sutikti Naujuosius Metus. Lasalle Hall patalpos buvo gražiai paruoštos. 300 vietų gana laisvai sutalpinio tiek pat ir dalyvių, nes buvo tiek kvietimų, kiek buvo paruošta vietų. Gana didelė vieta buvo paruošta šokiams, kuriems grojo p. Piešinos veda „Melodijos“ kapela.

Jeigu atsilankiusieji buvo patenkinti, tai dėka didžiulio atsidėjusio taktininkų ir taktininkų. Salė buvo parūpinta p. J. Leknicko ir p. G. Rukšeno, kurie, nepalankiems gandams sklindant, pakartotinai reikalą išsiaiškino Verduno savivaldybėje ir policijoje. Todėl visa tai, kas buvo skelbta „NL“, buvo tesėta pusantro šimto procentų. Kaip buvo skelbta, oficialiai šokiai buvo baigti 1 val. nakties, bet neofic. dar tęsėsi ligi 2 val., o visas balius užsibaigė tikrai po 3 val. nakties. Verduno miesto savivaldybės ir policijos žodis buvo tvirtas ir teisingas. Niekas balius ne trukdė. Tas yra malonu konstatuoti, nes kai kas ligi paskutinės valandos vis dar platino gandus, kad balius bus leistas tikrai ligi 10 val. vakaro.

Baliui nepaprastai daug pasi darbavo visas būrys ponių ir panielių: ponai Otienė paruošė kalakutus, p. Rukšėnienė — paruošė silkes, p. Rupsienė — šaltieną, p. Gasiūnienė — mišrainę, p. Grybaitienė — kopūstus, p. Kardelienė — tortus, o visa vadovavimo našta gulėjo ant p. Marijos Leknickienės pečių, kuriai teko produktus su pirkti, paskirstyti ir baliu metu viskuo rūpintis. Visos šios ponios, prisidėjus dar eilei panielių — Hertai ir Lenai Šulmistratėms, Onai Lingaitytei, Vaclo Žemelytei, Rūtai Kalvaitytei, Genei Matulytei, p. Adamonienei stalus puikiai ser viravo ir paruošė, ir visą balius laiką atsidėjusios pataravo. Ir vyrai turėjo nemažą darbo, ypač Henrikas Adamonis, kuris miela dienele su savo mašina, vežiojo p. Rukšėną su padėjėjais — p. Poškim ir p. Dikaitiu, vežusius indus ir viso kias gėrybes į balių vietą. Bilius metu išsivilkė dirbo bare Otto su sūnum, p. Pilypaitis, o balių galą, kai reikėjo sutvarkyti (o tai nėra ryto ir 12—1 val. po pietų.

NETIKĖS POKŠTAS

Tūli Ville Lasalle piliečiai prieš Naujus Metus gavo „siurpryzus“: tikrai netikėtai ir nelauktai susilaukė... graborių, kurie dėvėjo juodus apsiaustus ir cilindrius. Graboriai prisistatė su gėlėmis — gir di atsiimti numirusių... Kadangi tuose namuose numirusių nebuvo, tai imtasi aiškinti šis pokštas. Paaiškėjo, kad toki „siurpryzą“ sugalvojo kai kurios vietinės mergaitės. Deja, pasirodė, iššaukimas reikia apmokėti, apmokėti ir gėles ir, kas svarbiausia, padarytas didelis nemlonomas ir žmonėms ir tėvams. Gerai būtų, kad tokie „siurpryzai“ būtų pirmi ir paskutiniai.

ŠOKĖJA BIRUTĖ VAITKŪNAITĖ

kas trečiadienį, 8 val. vakaro, laviu, veda trimėnės manskos kursus mergaitėms ir moterims: 4225 Berri St. Susižinoti telefonu DO 1451 iki 10 val. vakaro.

ŠOKĖJA BIRUTĖ VAITKŪNAITĖ

kas trečiadienį, 8 val. vakaro, laviu, veda trimėnės manskos kursus mergaitėms ir moterims: 4225 Berri St. Susižinoti telefonu DO 1451 iki 10 val. vakaro.

TORONTO

KLAIPĖDOS KR. ATVADA VIMO SUKAKTUVIŲ MINĖJIMAS

Toronte prasidės š. m. sausio 12 d. radio valandėle transliuojama laike lietuviškos valandėlės iš St. Catharines, o rytojaus diena, t. y. sausio 13 d. 3 pp. 404 Bathurst g. ukrainiečių salėje bus iškilmingas aktas ir meinnė dalis. Iškilminga me akte tars žodį valstybės atstovas buv. Klaipėdos kr. Gubernatorius General Konsalas p. Gylis, Klaipėdos kr. atstovė p. E. Jankutė ir istorikas dr. Šapoka, o meninę dalį išpildys Toronto lietuvių parapijos choras ir menininkai.

Kviečiame lietuvišką visuomenę kuo skaitlingiausiai dalyvauti. M. L. B. Dr-jos Toronto sk. Valdyba.

UŽSIPRENUMERUOKIME „KELEIVĮ“

Tai idomus visiems lietuviams Maž. Lietuvos Tarybos leidžiamas mėnesinis laikraštis. Metinė jo prenumerata 1,75 dol. Toronte jį galima užsiprenumeruoti arba bent paaukoti M. Liet. Tarybos leidžiamai spaudai p. Jurksaičio rūbų krautuvelyje 921 Dundas W. St., pas p. Aušrotą 263 Havelock St. arba sekmadieniais po parapijų parapijos salėje ir pas M. L. bičiulių dr-jos narius. Remkime Maž. Lietuvos lietuvišką spaudą.

M. L. B. dr-jos Toronto sk. valdyba.

L. E. S. RENGIA ŠOKIUS. Sausio mėn. 12 d. Lietuvių Evangelikų Susivienijimas Toronte rengia šokius YMCA salėje, — 931 College Street. Svečių skaičius ribotas, todėl prašome neveluoti. Gros studentų kapela. Pradžia 8,30 v. vakaro. Rengėjai.

V. VERIKAITIS VYSTO BALSĄ

Žinomas Toronto lietuvių okteto vedėjas p. V. Verikaitis, gavęs stipendiją, studijuoja dainavimą Toronto konservatorijoje, kuri yra laikoma viena rimčiausių Kanadoje. P. Verikaitis jau gerokai išvystęs baritoną ir Toronto ope

Kalbinė pagalba teismuose, ištuokos, nuosavybės perleidimo ir kitose transakcijose. — Imigracijos (darbo, buto garantijos), pilietybės, paskolų parūpinimo, civilinės metrikacijos ir kiti reikalai. — Atstovavimas įstaigose. — Dokumentų patvirtinti vertimai, nuorašai ir fotokopijos. — Visokeriopos informacijos. — Lietuvių interesus gina prityrę specialistai, studijavę Amerikos ir Europos universitetuose.

UŽEIKITE ARBA PARAŠYKITE MŪSŲ BIURUI.

JONAS J. JUŠKAITIS

907 Dundas St. W, Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880

PRIIMA I DARBĄ

Kariškų rūbų siuvykla, esanti Longueuilėje, 210 St. John St., vadinama Bond Clothes Shops Ltd., po naujų metų priima naujus darbininkus, moteris ir vyrus. Kadangi čia siuvimas vyksta konvejerinio stanto būdu, tai tą darbą sugeba dirbti ir ne siuvejai. Fabriko jau dirba kelios lietuvių ir turi gerą vardą. Kas nori fabriką patekti, tepasiskubina. Bedarbiai bent laikinai gali čia apsiurpinti darbą, kol susiras geresnio.

KAS UŽMIRŠO NM BALIJE

batelius, gali juos atsiimti Vile Lasalle, 7659 Central St.

Kas nori gauti foto nuotraukų iš NM sutikimo balius, AV parapijos salėje šį sekmadienį bus jos išstatytos ir gali ma bus pasirinkti.

KIEK I KANADĄ ATVYKO LIETUVIŲ.

Kanados pilietybės leidžiamas spaudai biuletenis duoda žinių apie atvykusius Kanadon per 9 mėnesius. Nuo 1951 m. sausio 1 d. iki rugsėjo 30 d. Kanadon yra atvykę 827 lietuviai (pernai tuo pačiu metu—717), latvių — 1944, estų — 3,927, anglų — 21,935, belgų, danų, prancūzų, vokiečių ir kt. — 45,834 ir kitų 56,101, — viso — 129,545 asmenų.

Kanadoje pavaizdavimas.

Winnipeg

WINNIPEGO LIETUVIAMS

Pranešame, kad Maž. Lietuvos atvadavimo sukakties paminėjimas įvyks š. m. sausio mėn. 13 d. 12,15 val. (tuoj po pamaldų) Šv. Povilo Kolegijos patalpose.

Kviečiame tautiečius gausiai dalyvauti susirinkime ir pasiūdoma klausimui, kuris bus, gal būt, vienas iš opiausių mūsų atsistatančios tėvynės.

KLB Winnipeg Apyl. V-ba.

